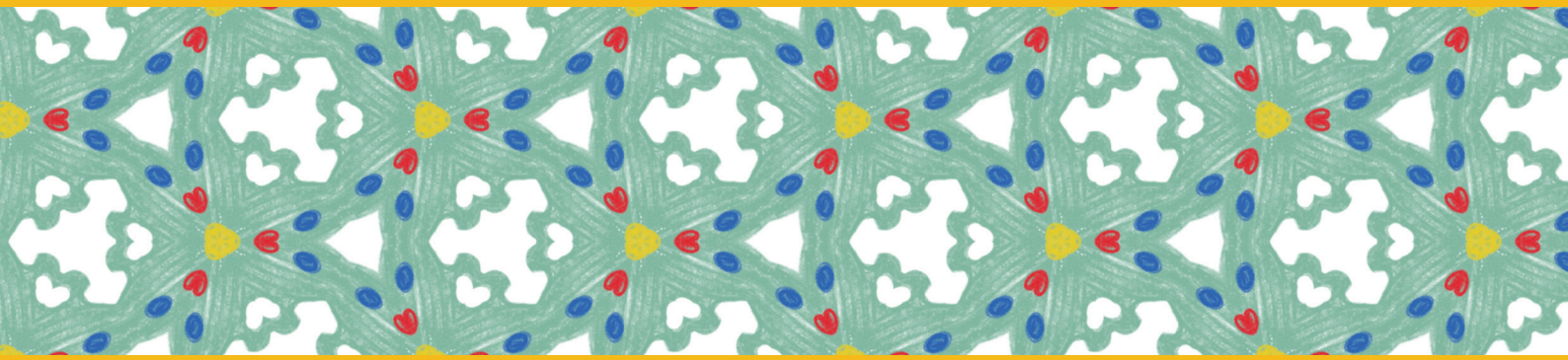

Laagri Kooli õppekava lisa 3

Kunstiainete ainekava

1. Valdkonnapädevus

Kunstiainete valdkonnapädevuse kujundamise esmane alus on äratada valdkonna vastu huvi ja seda järjekindlalt hoida. Kunstiainete valdkonnapädevus on universaalne ning väljendub selles, et põhikooli lõpuks õpilane eakohaselt:

1. teadvustab oma sidet muusika, kunsti ja visuaalkultuuriga ning Eesti ja maailma kultuuripärandiga;
2. loob, uurib ja tõlgendab, kasutades muusika, kunsti ja visuaalkultuuri väljendusvahendeid, teadmisi ning meetodeid;
3. mõtestab ja reflekteerib eri kultuurinähtusi, enda ja kaasõppijate loometegevust;
4. mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas;
5. osaleb kunstide suhtluses tõlgendamist vajava sõnumi edastaja ning vastuvõtjana informeeritult ja kriitiliselt;
6. on loova eluhoiakuga ja lahendab probleeme loovalt.

2. Ainevaldkonna õppeainete arvestuslik maht

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika, mida õpitakse 1.–9. klassini. Ainekavades kirjeldatud õpitulemuste saavutamiseks on õppeainete arvestuslikud nädalatunnid kooliastmeti järgmised:

Õppeaine	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
kunst	4,5	5	3
muusika	6	5	3

3. Ainevaldkonna kirjeldus ja eesmärk

3.1. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Kunstiainete pädevus lähtub arusaamast, et õpilase areng on elukestev ja mõjutatud kultuurist ning kunstid (muusika, kunst, kirjandus, draama, film, tants) ja kultuur laiemalt (visuaalkultuur, pärand- ja pärimuskultuur jms) on inimese dialoogipartnerid kogu elu jooksul. Kunstid on olulised väärtushinnangute, suhtluskultuuri, empaatia ning kriitilise mõtlemise arendamise vahendid. Kunstide kui professionaalse kõrgkultuuri loomingu kõrval on tähtis ka uuriv ja leiutav looming ning kultuur mõtestatud inimtegevusena laiemalt.

Kunstiained rõhutavad õppe koondumist viie põhimõtte ümber:

1. kunste on vaja tõlgendada. Kunstide kõne ei ole sõnasõnaline, kunstiteosed pakuvad eri tõlgendusvõimalusi ja tähendusi, mis põhinevad alati maailmavaatel, varasemal elu- ja kunstikogemusel ning on juhitud tunnetest, samuti kogemise kontekstist. Tõlgendamise puhul on alati võimalik lähtuda erinevatest vaatepunktidest ja ootustest. Isiklik kogemus kasvatab kogemuse tähenduslikkust õpilase jaoks. Kunsti ja muusika õppimisel on vaja toetada tõlgendamisoskust;
2. kunstid toetavad mitmekülgset loovust. Kunsti ja muusika õppimine kujundab õppija loovust ja isiksuseomadusi, mis annavad eeldused mis tahes inimtegevuse valdkonnas probleeme uut viisi lahendada, et jõuda originaalsete, kasulike, eetiliste ja vähemalt looja jaoks soovitud tulemusteni. Kunstidega tegelemine põhikoolis toetab õpilooovust (uudsed tähenduslikud kogemused ja nende mõtestamine, uurimis- ja refleksioonioskused) ning argilooovust (fantaasia, maailma uudne mõtestamine enda jaoks, uudne toimimisviis igapäevaelus);
3. kunstid toetavad esteetilise tundlikkuse kasvu ning inimese heaolu. Kunsti ja muusika õppimine põhikoolis võimaldab õpilasel ära tunda, emotsionaalselt kogeda ja hinnata enda ümber subjektiivset ilu (kuuldavat, kombatavat, nähtavat, abstraktset) ning nautida seda samavõrra nagu teiste oskusi või meisterlikkust. Ilu ja meisterlikkuse väärtustamine toetab rahulolu ja tähenduse leidmist maailmas, suurendab maailmaga seotuse tunnet ning innustab inimest püüdlema oma eesmärkide poole. Kunstiainetel on tähtis osa muutuvates oludes isiklikku ja ühiskondlikku heaolusse panustava inimese kujundamisel;
4. kunstiaineid õppides arenevad kinesteetilised oskused ja kognitiivsed võimed, mis on lahutamatu seotud loomega – musitseerimise ja visuaalkunsti, ent ka performatiivsete kunstide loomisega. Kunstitegevustes toetatakse sügavama kognitiivse võimekuse kujunemist. Õppimine (sh musitseerimine ja visuaalkunst, kuid ka performatiivsete kunstide loomine) on sügavam, kui see toimub terviklikult nii keha kui ka vaimu ja eri meelte koostöös;
5. kunstiainete õppimine toetab iseenda mõistmist ja mõtestamist ning üldpädevuste omandamist sisukalt ja terviklikult. Kunsti ja muusikaga järjepidev tegelemine toetab õppija eneseusalduse kujunemist ning eneseväärikust. Kunstide kaudu saab tõhusalt arendada kognitiivseid oskusi, nt loovat ja kriitilist mõtlemist, refleksiooni- ja analüüsioskusi, samuti mittekognitiivsed oskusi, nt avatust, otsustusvõimet ja riskijulgust.

3.2. Valdkonnaülene lõiming, üldpädevuste arengu toetamine ja õppekava läbivate teemade käsitlemine

Kunsti ja muusika õppimise kaudu toetatakse õpilastes kõigi riikliku õppekava üldosas kirjeldatud üldpädevuste arengut. Üldpädevuste saavutamist toetab õppeainete eesmärgipärane lõimimine teiste valdkondade õppeainetega ning läbivate teemade õpilase jaoks tähenduslik käsitlemine. Selle tulemusel kujuneb õpilasel suutlikkus rakendada oma teadmisi ja oskusi eri olukordades, kujundada enda väärtushoiakuid ja -hinnanguid ning võimalus omandada ettekujutus ühiskonna kui terviku arengust.

Kunstid on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade. Inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm on oma erinevates avaldumisvormides kunstide aines, seega teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstide loomulik osa. Kunstiainetes ja teiste ainevaldkondade seostamise viisid:

1. Väärtushoiakute kujundamine ja maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine. Paljudes ainetes tutvutakse erinevate kultuuridega ning toetatakse kultuurilise ja sotsiaalse identiteedi kujunemist (kunstid, eesti keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus). Kunstide kaudu saab eriti hästi teadvustada kultuuridevahelist dialoogi ja loovust.

2. Kattuvate või lähedaste mõistete kasutamine (kompositsioon, struktuur, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jm): kunstid, keeled ja kirjandus, tehnoloogia, kehaline kasvatus.

3. Ainete sisust lähtuvate seoste esiletoomine:

- sotsiaalainetest lähtudes vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega;
- emakeelest ja võõrkeeltest lähtudes arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust; kirjandusest lähtudes vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ja kunstis, teatri- ja filmikunstis;
- loodusainetest lähtudes teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi;
- matemaatikast lähtudes arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid);
- käsitööst ja tehnoloogiast lähtudes arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad);
- kehalisest kasvatuses lähtudes arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.

4. Läbivad teemad

Õpe on õppijakeskne, toetab õpimotivatsiooni hoidmist ning õpilaste kujunemist aktiivseiks ja iseseisvaiks õppijaiks ning loovaiks ja kriitiliselt mõtlevaiks ühiskonnaliikmeiks, kes suudavad teha valikuid ja vastutada oma õppimise eest.

Õpet kavandades ja korraldades lähtutakse õppekava üldpädevustest, kooli väärtustest, kooliastme lõpuks taotletavatest teadmistest, oskustest ja hoiakutest ning õpitulemustest ja kooli õppekavas sätestatud õppesisust, kooliastmete õppe ja kasvatuse rõhuasetustest ning läbivate teemade ja lõimingu rakendamise põhimõtetest. Põhikoolis õpet kavandades ja korraldades teevad õpetajad koostööd, seejuures:

1. arvestatakse õpilaste eelteadmisi, huvisid, individuaalset eripära ja isikupäraseid erivõimeid, kasutatakse diferentseeritud ja sobivat pingutust nõudvaid ülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud ja õpilasele tähenduslikku käsitlust, reageeritakse õpi- ja eluraskustele ning pakutakse õpiabi ja tuge õpivalikutes;
2. võetakse arvesse kohalikku eripära ning muutusi ühiskonnas, kunsti ja muusika uusimaid käsitlusi, rakendatakse didaktika nüüdisaegseid käsitlusi;
3. taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
4. võimaldatakse õpet nii iseseisvalt kui ka koos teistega, kujundatakse õpiharjumusi ja -oskusi ning suunatakse tegema valikuid;
5. kaasatakse õpilasi õppe kavandamisse, võetakse aega eesmärkide ja taotletavate õpitulemuste saavutamise viiside ja hindamiskriteeriumide läbiarutamiseks ning refleksiooniks;
6. kavandatakse piisavalt aega terviklike õppeühikute, mitmeid osaoskusi arendavate ning õppijate jaoks tähenduslike tulemusteni viivate õppeülesannete täitmiseks;
7. rakendatakse uurivat õpet, kasutatakse mitmekesiseid ja kombineeritud õppemeetodeid ning aktiivsust, loovust, koostööd ja tagasisidet soodustavaid tegevusi;
8. rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
9. kasutatakse mitmekesist õpikeskkonda: loodus- ja linnakeskkond, arvuti- ja multimeediaklass, virtuaalkeskkond jne, käiakse õppekäikudel, kontsertidel, teatrites, näitustel, muuseumides, stuudiotel, muusikakoolides, looduses, raamatukogudes jm;
10. võimaldatakse siduda õpet koolivälise eluga, et kogu ainekäsitlus oleks võimalikult elulähedane, õpilasele eakohane ja tähenduslik; seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist.

5. Õppe kavandamine ja korraldamine

Õpe on õppijakeskne, toetab õpimotivatsiooni hoidmist ning õpilaste kujunemist aktiivseiks ja iseseisvaks õppijaiks ning loovaiks ja kriitiliselt mõtlevaiks ühiskonnaliikmeiks, kes suudavad teha valikuid ja vastutada oma õppimise eest. Õpet kavandades ja korraldades lähtutakse õppekava üldpädevustest, kooli väärtustest, kooliastme lõpuks taotletavatest teadmistest, oskustest ja hoiakutest ning õpitulemustest ja kooli õppekavas sätestatud õppesisust, kooliastmete õppe ja kasvatuses rõhuasetustest ning läbivate teemade ja lõimingu rakendamise põhimõtetest.

Põhikoolis õpet kavandades ja korraldades teevad õpetajad koostööd, seejuures:

1. arvestatakse õpilaste eelteadmisi, huvisid, individuaalset eripära ja isikupäraseid erivõimeid, kasutatakse diferentseeritud ja sobivat pingutust nõudvaid ülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud ja õpilasele tähenduslikku käsitlust, reageeritakse õpi- ja eluraskustele ning pakutakse õpiabi ja tuge õpivalikutes;
2. võetakse arvesse kohalikku eripära ning muutusi ühiskonnas, kunsti ja muusika uusimaid käsitlusi, rakendatakse didaktika nüüdisaegseid käsitlusi;
3. taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
4. võimaldatakse õpet nii iseseisvalt kui ka koos teistega, kujundatakse õpiharjumusi ja -oskusi ning suunatakse tegema valikuid;
5. kaasatakse õpilasi õppe kavandamisse, võetakse aega eesmärkide ja taotletavate õpitulemuste saavutamise viiside ja hindamiskriteeriumide läbiarutamiseks ning refleksiooniks;
6. kavandatakse piisavalt aega terviklike õppeühikute, mitmeid osaoskusi arendavate ning õppijate jaoks tähenduslike tulemusteni viivate õppeülesannete täitmiseks;
7. rakendatakse uurivat õpet, kasutatakse mitmekesiseid ja kombineeritud õppemeetodeid ning aktiivsust, loovust, koostööd ja tagasisidet soodustavaid tegevusi;
8. rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
9. kasutatakse mitmekesist õpikeskkonda: loodus- ja linnakeskkond, arvuti- ja multimeediaklass, virtuaalkeskkond jne, käiakse õppekäikudel, kontsertidel, teatrites, näitustel, muuseumides, stuudiotel, muusikakoolides, looduses, raamatukogudes jm;
10. võimaldatakse siduda õpet koolivälise eluga, et kogu ainekäsitus oleks võimalikult elulähedane, õpilasele eakohane ja tähenduslik; seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist.

6. Hindamine

Hindamine kunstiainetes suunab ja julgustab õpilasi õppima ning tekitab ja hoiab huvi kunsti ja muusika vastu. Hindamise aluseks on põhikooli riikliku õppekava üldosas sätestatu, kunsti ja muusika ainekavas esitatud õpitulemused ning kooli kehtestatud hindamisjuhised. Hindamise nõuded ja korraldus, täpsustatakse kooli õppekavas. Hindamise käigus saavad õpilased mitmekülgset tagasisidet oma töökultuuri ja töö ning individuaalse arengu kohta, millega toetatakse nende kujunemist positiivse minapildi ja adekvaatse enesehinnanguga ennastjuhtivaiks õppijaiks. Hindamisega luuakse õpilastele võimalusi õppe vältel oma edusamme esile tuua, julgustades neid enda tugevaid külgi kasutama ja uusi oskusi arendama. Õpilastele võimaldatakse eri viise eneseanalüüsiks ja kaaslastelt tagasiside saamiseks ning selle aktseptimiseks. Õpetaja saab hindamise kaudu teavet oma õpetamise tulemuslikkuse kohta ning sisendit nii õppe kui ka iseenda pädevuste arendamiseks. Alates esimesest kooliastmest kaasatakse õpilane nii oma tööd hindama kui ka kaasõpilastele tagasisidet andma.

Õpilasele on õppeühiku (õppetegevuste kogum, mis on suunatud samade õpitulemuste saavutamisele) alguses teada, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamiskriteeriumid. Õpilast suunatakse õppe käigus oma õppimist ja seatud eesmärkide saavutamist analüüsima ning reflekteerima.

Aineteadmiste ja -oskuste kõrval antakse tagasisidet üldpädevuste arengu ning väärtushoiakute ja -hinnangute kujunemise kohta. Hoiakute kujunemise kohta antakse tagasisidet suunavate ja toetavate sõnaliste hinnangutega.

Õpilase seisukohtadele ühiskonnas ja maailmas toimuva kohta antakse sõnalist kirjeldavat tagasisidet. Hindamisel lähtutakse õppimisele seatud eesmärgist ja hinnatakse seda, mida on õpetatud, rakendades nii diagnostilist, kujundavat kui ka kokkuvõtvat hindamist, mida esitatakse nii sõnaliste hinnangute kui ka numbriliste hinnetena. Erineva keerukusastmega teadmiste, oskuste ja hoiakute hindamise võimaldamiseks kasutatakse mitmekesiseid hindamisviise ja -vorme.

Hindamisvahendi ja -viisi valik sõltub seatud õppe-eesmärkidest ning eeldatavast õpitulemusest.

Kunstiainete valdkonnapädevuse omandamisel on õppe jooksul oluline roll kujundaval hindamisel, mis toetab õpilase eneseusku ja innustab teda oma võimeid arendama. Kujundava hindamise kaudu saab õpilane temale arusaadaval viisil esitatud suulist ja kirjalikku tagasisidet oma õpitulemuste saavutamise taseme ning tugevate külgede ja arenguvõimaluste kohta.

Kunstiainetes väärtustatakse harjutamist. Õpitulemuste saavutamise toetamise kõrval keskendutakse kujundava hindamise vältel järgmistele aspektidele:

1. loovuse arengu toetamine (probleemide märkamine, mõtete voolavus ja paindlikkus, originaalsus, probleemi lahendamisoskused, refleksioon);
2. huvi ja nii õppest kui ka kunsti- ja kultuurielust aktiivse osavõtu toetamine;
3. isikliku sideme loomine ainega ja isikupärase väljenduslaadi otsimine;
4. sallivuse areng ja silmaringi avardumine.

Kooli õppekavas kehtestatud hindamisjuhiste järgi võib arvestada tunnist osavõtu aktiivsust ja tunnivälist kunstilist tegevust (nt osalemine koolikooris, orkestris, ansamblis, esinemine kooliüritustel, kooli esindamine konkurssidel/võistlustel, sh olümpiaadil). Kokkuvõtvalt hinnatakse üldjuhul õppeperioodi või mahuka õppeteema lõpul, lähtudes õppest kui tervikust ja taotletavatest õpitulemustest, seejuures arvestatakse, et hinnetel võib olla sõltuvalt töö mahust erinev kaal. Kooliastme parimaid tunnustatakse õppeaasta lõpus „Laagrikuga“ (Laululind, parim joonistaja). Hindamiskriteeriumid loob õpetaja õpilasi kaasates kooli kehtestatud hindamisjuhiste põhjal.

7. Õppekeskkond

Õppekeskkonna kujundamisel lähtutakse riikliku õppekava alusväärtustest ning luuakse üksteist austav, vastastikku hooliv ja toetav, turvaline, kiusamis- ja vägivallavaba õppekeskkond, mis rajaneb usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel ning kus märgatakse ja tunnustatakse õpilase pingutusi ja õpiedu. Kunstiainete pädevuse kujunemise eeldus on õppimist, loovust ning eneseväljendust toetav sotsiaal-emotsionaalne, vaimne ja füüsiline õppekeskkond, mis peab soodustama õpilase iseseisvust, olema kaasav, piisavalt struktureeritud ning eakohane, mis on loovuse ja originaalsuse arendamisel ning avaldumisel oluline. Nii füüsiline kui ka vaimne keskkond peab vastama õpilaste võimetele. Eriti tähtis on arvestada psühholoogilisi baasvajadusi.

Kunstid on muutuvad, vastuolusid tekitavad ning väärtuste ja kokkulepete piire kompavad. Seetõttu on eriti tähtis tagada turvaline vaimne keskkond, mille kujundamisele aitavad kaasa hinnanguvabad arutelud ja õpetaja pädevus tulla toime väärtuskonfliktidega.

Kunstiainete õppimise füüsilise õppekeskkonna tagab kool, võimaldades õpet ruumis, mis on varustatud kvaliteetsete, õpilastele kokkulepitud korras kättesaadavate töövahendite ja materjalidega vabaks kasutamiseks, et toetada valikute tegemise oskust ja loovat eneseväljendust. Õpe toimub ka autentsetes keskkondades, linnaruumis, kontserdisaalides, näituse- ja etendusasutustes, kooli ümbruses, paikkonna kultuuriasutustes ja mujal.

Kunsti õpetamiseks on vaja

1. iseseisvaks ja rühmatöökaks vajalikku pinda eri formaadis tööde, ka suure formaadiga tööde tegemiseks;
2. 500-luksise päevavalgusspektriga valgustust tööpinnal ning käte ja töövahendite puhastamise võimalust;
3. laudu koos joonistusalusustega ning tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalust;
4. kunstiraamatuid, ajakirju ja teatmeteoseid;
5. videoprojektori, foto- ja videokaamerate, arvutite, skanneri ja printeri kasutamise võimalust ning internetiühendust.

Muusika õpetamiseks on vaja

1. muusikategevusteks (sh rühmatöökaks ja liikumiseks) sobivat teisaldatava mööbliga piisavalt ventileeritavat ruumi;
2. mitmesuguseid vahendeid: klaver, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel;
3. musitseerimiseks vajalikke pille: Orffi instrumentarium (rütmi- ja plaatpillid), plokkflöödid ja väikekanded, akustilised kitarrid, kammid vm;
4. tehnoloogiavahendeid kontakt- ja digiõppe korraldamiseks: fono- ja videoteek, kohased voogedastus-platvormid; salvestatud muusika esitamise vahendid (muusikakeskus hifi, arvuti + kõlarid); muusika õppimiseks ja loomiseks sobivad rakendused (äpid), nt noodistusprogramm, salvestusprogramm jt; videoprojektor.

8. Kunst

Kunsti õppeaine roll on innustada õppijat avastama ja kasutama oma võimeid (sh seni avaldumata võimeid) kunsti ja visuaalkultuuri loojana ning sellega suhestujana, seega ka kultuurikandjana. Kunsti õppeaine tugineb ülesehituselt visuaalkultuurile ning arendab visuaalset kirjaoskust, mis on tänapäeva maailmas edukaks toimetulekuks tähtis igaühele. Kunst toetab õppija loovust ja isiksuseomadusi, mis annavad eeldused mis tahes inimtegevuse valdkonnas probleeme uut viisi lahendada, jõuda originaalsete, kasulike, eetiliste ja vähemalt looja jaoks soovitud tulemusteni.

Õppeaine lähtealused on:

- 1) maailma kunsti ja visuaalkultuuri laiahaardeline käsitlemine.
- 2) kunsti vormide ja tähenduste pidev muutumine, eksperimentaalsus ja areng,
- 3) õpetaja on aktiivne kunstiga suhestuja, kes toetab õpilasi kultuuri muutuvast mitmekesisuses. Täpsema õpisisu valib õpetaja, kes juhib õpet ja õpikeskkonna loomist.
- 4) kunsti õppeaines on võrdselt oluline nii kunstikogemus kui ka õppimiskogemus.

Kunsti osaoskused on:

- väljaselgitamine, teadmine, mõistmine (kuulamine, vaatamine, lugemine, info otsimine, kirjeldamine, sõnastamine, valimine, uurimine);
- plaanimine ja ideede arendamine (ideede genereerimine, visandamine, katsetamine, organiseerimine, protsessi plaanimine, koostamine, leiutamine);
- loomine (eesmärgipärane väljendus- ja töövahendite rakendamine, viimistlemine, toimetamine, täiendamine, esitlemine);
- refleksioon, analüüs ja kriitika (uurimine, tõlgendamine, retsenseerimine, tagasisidestamine, arutlemine, väärtushinnangute arendamine ja andmine).

8.1. Teadmised, oskused ja hoiakud

I kooliaste

Õpilane:

1. kirjeldab visuaalseid pilte, jooniseid ja sümboleid oma kogemuse piires;
2. teab kujutiste kasutamise ja jagamise head tava;
3. kavandab lihtsamaid ülesandeid disainis ja loomes kestlikult;
4. teeb kahe- ja kolmemõõtmelisi töid spontaanselt ning kavandades, kasutades eri tehnikat ja töövõtteid;
5. kirjeldab lühidalt enda tööd ja tulemust.

II kooliaste

Õpilane:

1. tõlgendab visuaalseid kujutisi oma kogemuse ja õpitu piires;
2. teab autorsuse üldisi põhimõtteid;
3. kasutab õpetaja juhendamisel osalist disainimist probleemi lahendamiseks kestlikult;
4. loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid nii spontaanselt kui ka uurides ja kavandades, kasutades ning põhjendades eri tehnikavõtteid ja kompositsiooni;
5. analüüsib oma teost ja tööd;
6. arutleb loodu üle, seostades loomingut oma kogemuse piires teiste eluvaldkondadega.

III kooliaste

Õpilane:

1. analüüsib õpetaja abiga enne kasutamist visuaalseid kujutisi, jooniseid, skeeme ja sümboleid;
2. käitub füüsilistes ja digitaalsetes kultuurikeskkondades enamasti turvaliselt, arvestab visuaalseid kujutisi luues ja kasutades autorsust;
3. rakendab õpetaja abiga uurimismeetodeid teoreetiliste, kunstitööde või disainiobjektide loomisel;
4. katsetab, julgeb eksida ja töö käigus langetada otsuseid õpetaja abiga;
5. loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid ja väljapanekuid, uurides ning teadlikult kavandades, valides ja rakendades protsessi käigus sihipäraselt materjale, tehnika- ja töövõtteid ning kompositsiooni põhimõtteid;
6. analüüsib õpetaja toel loodut ja arutleb loodu (nii kunsti kui ka visuaalsete objektide) üle, seostades kunste ja kunsti teiste valdkondadega ning ühiskonna muutustega üldisemalt.

	Õpitulemus	Õppesisu ja mõisted <i>praktilised tööd, õpiprojektid, õppetegevus väljaspool klassiruumi, kogukonnapraktika vm õppetegevused</i>	Õppematerjalid
1. klass	Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine • Seostab omavahel raamatuillustratsioone ja teksti sisu. • Selgitab endale tuttavas keskkonnas (koolis ja klassis) kasutatavaid märke ja sümboleid ning nende tähendust. • Nimetab, mida näeb pildil, ruumilises teoses, audiovisuaalses teoses. • Nimetab, teoses nähtavaid värve, äratuntavaid esemeid, olendeid, kujundeid. • Kasutab vahendeid ja materjale säästlikult ja ohutult. • Korrastab enamasti oma töökoha. • Näitab teoselt autori nime. • Kirjutab oma tööle nime. • Küsib jäädvustatavalt luba enne filmimist või pildistamist. Plaanimine ja ideede arendamine; loomine • Teeb enamasti aktiivselt kaasa nii oma initsiatiivil kui etteantud ülesandeid. • Rakendab teoste loomisel õpetaja abiga lihtsamaid kunstitehnikaid (monotüüpia, puhumistehnika,	Igapäevane visuaalkultuur Logod, embleemid, sümbolid, sildid, liiklusmärgid, kaardid, tabelid ja infograafika, õpikute illustratsioonid, multifilmid ja arvutimängud, mänguasjad, reklaam linnaruumis ja meedias, riietus, kaupluste vaateaknad, veebikeskkonnad Raamatuillustratsioon, koomiks ja piltjutustus Koomiksi tegelane ja karakteri disain (olulisemad tunnused, seos tegevuse ja iseloomuga) Kujutamise baaselemendid ja kompositsioonipõhimõtted Baaselemendid: Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, mõõtmed Kompositsiooni kirjelduseks: suurem, väiksem, ühesuurused, ees, taga, lähemal, kaugemal, üleval, all, kõrval, paremal, vasakul, keskel, ääres, lähedal, koos, eraldi, tasakaalus.	Arhitektuurimuuseumi õppematerjalid lõimitud tegevusteks Kunstiliigid ja kunstizanrid Eesti lastekirjanduse illustraatorid Kunstiteosed, teemad ja seosed Google Arts & Culture platvormil Õpetajale kujutamise elementide ülevaade: Toolil ajalugu: Moodboardi tegemisest: Kes on autor? Multimeediaesitlus ja õpetajamapp "Rode altar lähivaates"

	plastiliinimaal, pastell, guašš, värvipliatsitehnika, savi või plastiliini voolimine jms) ja vahendeid. • Väljendab enda kogemuse piires mõtteid, tundeid ja kogemusi oma kunstitöös. Refleksioon, analüüs ja kriitika • Kirjeldab visuaalteosel nähtavat (nimetab äratuntavaid esemeid, olendeid, kujundeid, värvid; mis see on, mida ma näen?) • Kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklike seoseid - mida nähtu mulle meenutab, mis siin pildil toimuda võiks? • Kirjeldab etteantud küsimuste toetudes oma töö valmimise protsessi - mida ja kuidas ma tegin, milliseid vahendeid kasutasin? Mida töö tegemisel nautisin? Millised raskused ületasin? • Kirjeldab etteantud küsimustele toetudes valminud tööd - mida ma oma töös näen?	Joone, kujundi, vormi ja tekstuuri kirjelduseks: sirge, kõver, laineline, terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar, munajas, sile, kare, krobeline jne Värvinimetused primaar ja sekundaarvärvide piires Värvitemperatuur: soojad ja külmad toonid Ruumiillusiooni loomise põhimõtted: kattumine, teravus, suurus Liikumise mulje loomine: liikuvad poosid, liikumise faaside kujutamine . Kunstiliigid: joonistus, maal, kollaaž, skulptuur, foto, animatsioon. Kunstižanrid: portree, maastik, natüürmort, animalistika... Kunstiajalugu, kunstnikud, teosed Eri stiilidest kunstiteoste näited kogu kunstiajaloo piires (nt Vana-Egiptuse seinamaal, Antiik-Kreeka vaasimaalid. Skulptuur või monument (avalikust ruumist). Tasapinnaline kunstiteos koolist või lähiümbrusest. Raamatuillustraatorid emakeele lugemisvara hulgast. Kunstitehnikad ja stiilid monotüüpia, puhumistehnika, plastiliinimaal, pastell, guašš, värvipliatsitehnika, savi või plastiliini voolimine, taimetrükk, sõrmemaal,	
--	---	--	--

		kuulimaal, akvarell, voolimine, ruumiline paberitöö, paberbatika, kollaaž Digitaalsed joonistus-, foto- ja animatsioonitehnikad Kunstiteooria Primaar- ja sekundaarvärvid Etikett Näitusetöö nimesilt (autori nimi, klass, teose nimi) Disaini baaselemendid Värv, vorm ja materjal (tarbeesemete puhul, graafilises disainis ja visuaalkultuuris laiemalt), mass Disainiprotsessi osad • Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine, info kogumine • Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine Disainiprotsessis kasutatavad idee visualiseerimise tehnikad Mõistekaart, plakat Tarbeesemed ja levinumad materjalid Looduslikud materjalid: puit, klaas, lina, vill, puuvill, savi... Tehismaterjalid: plastik, kile... Eseme, materjali või värvi otstarve, funktsionaalsus Kasutusmugavus Ohutus ja säästlikkus Töövahendite ohutu ja säästlik kasutamine Ohutus kasutaja tervisele ja keskkonnale	
--	--	--	--

		Töövahendite ja kunstimaterjalide õige säilitamine Autorsus ja autoriõigused Autor: kunstnik, arhitekt, illustraator, disainer Teos: maal, joonistus, video, skulptuur Digitaalsete kujutiste (fotode) tegemise ja jagamise hea tava Eetika (kuidas olla hea kunstnik, hea publik ja hea kaaslane) Töövahendite ja töökoha korrastamise õiged töövõtted	
2.klass	Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine • Võrdleb märke (liiklusmärgid, logod, embleemid, sümbolid jms) omavahel ja seostab märgi vorme, värve, kujutatut märgi tähendusega. • Tunneb ära tasapinnalised ja ruumilised teosed. • Nimetab õpitud tehnikaid ja kunstiliike (kooli õppekavas õpitulemuste tasandil konkreetsetes klassis tuleks nimetada tehnikad ja kunstiliigid, mida klassis õpetatakse). • Leiab teoses soojasid ja külmasid toone ning heledamat ning tumedamat tonaalsust. • Teab mis on joon ja pind ning iseloomustab erinevaid jooni vastavalt omandatud sõnavarale.	Igapäevane visuaalkultuur Logod, embleemid, sümbolid, sildid, liiklusmärgid, kaardid, tabelid ja infograafika, õpikute illustratsioonid, multifilmid ja arvutimängud, mänguasjad, reklaam linnaruumis ja meedias, riietus, kaupluste vaateaknad Raamatuillustratsioon, koomiks ja piltjutustus Kujutamise baaselemendid ja kompositsioonipõhimõtted Baaselemendid: Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv Kolmemõõtmeline: vorm, pind, värv, ruum Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, mõõtmed Kompositsiooni kirjelduseks: suurem, väiksem, ühesuured, ees, taga,	<u>Arhitektuurimuuseumi õppematerjalid lõimitud tegevusteks</u> <u>Kunstiliigid ja kunstiajand</u> <u>Eesti lastekirjanduse illustraatorid</u> <u>Kunstiteosed, teemad ja seosed Google Arts & Culture platvormil</u> <u>Õpetajale kujutamise elementide ülevaade:</u> <u>Tools ajalugu:</u> <u>Moodboardi tegemisest:</u> <u>Kes on autor?</u> <u>Multimeediaesitlus ja õpetajamapp "Rode altar lähivaates"</u>

	- Kirjeldab teoses suurusuhteid ja objektide paiknemist (ees, taga, üleval, all jne)) ning kolmemõõtmelise teose puhul vormi üldisemalt (ümar, kandiline, lapik, püstine jne). - Nimetab teoses nähtud kujundeid ja objekte, mis meenutavad tuttavaid kujundeid (ring, ruut, ristkülik jne). - Toob näite tegevusest, kuidas ta asjakohaselt ja säästlikult kunstitarbeid kasutab. - Korrastab oma töökoha. - Eristab lihtsamate näidete põhjal tehislikke ja looduslikke materjale (<i>näiteks puit ja plastik</i>). - Kirjeldab ühel otstarbel kasutatavate esemete peamisi tunnuseid (näiteks vorm, suurus, raskus, värv) ja arvab, mis materjalist ese tehtud on. - Kirjutab oma näitusetööle nimesildi koos töö pealkirja ja muu õpitud infoga. - Leiab (virtuaal)näitusel muuseumis, galeriis või koolis teose autori, pealkirja ja näituse pealkirja. Plaanimine ja ideede arendamine; loomine - Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste teoste loomisel õpetaja abiga lihtsamaid kunstitehnikaid (taimetrükk, sõrmemaal, kuulimaal, akvarell, pointillism, voolimine, ruumiline	lähemal, kaugemal, üleval, all, kõrval, paremal, vasakul, keskel, ääres, lähedal, koos, eraldi, tasakaalus. Joone, kujundi, vormi ja tekstuuri kirjelduseks: sirge, kõver, laineline, terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar, munajas, sile, kare, krobeline jne Värvinimetused primaar ja sekundaarvärvide piires Värvitemperatuur: soojad ja külmad toonid Ruumiillusiooni loomise põhimõtted: kattumine, teravus, suurus Liikumise mulje loomine: liikuvad poosid, liikumise faaside kujutamine, liikumist märkivad jooned koomiksides. Kunstiilid: joonistus, maal, kollaaž, skulptuur, foto, animatsioon. Kunstižanrid: portree, maastik, natüürmort, animalistika... Kunstiajalugu, kunstnikud, teosed Eri stiilidest kunstiteoste näited kogu kunstiajaloo piires (nt Vana-Egiptuse seinamaal, Antiik-Kreeka vaasimaalid. Modernistlik maalikunst (impressionism, post-impressionism, fovism, kubistlik natüürmort), Skulptuur või monument (avalikust ruumist). Tasapinnaline kunstiteos koolist või lähiümbrusest.	
--	---	--	--

	paberitöö jms), vahendeid enamasti isikupärasel viisil. - Järgib enamasti õpitud töö- ja ohutusvõtteid. - Märkab ühel ja samal otstarbel kasutatavaid esemeid, tuvastab nendest oma lemmiku ning põhjendab oma valikut. <i>Selgitus: Soovime arendada teadlikkust isiklikest ja subjektiivsetest eelistustest.</i> - Arutleb ja seostab värve tekkinud muljega (näiteks miks kirjutavad õpetajad tavaliselt punase värviga ja miks on keelumärk punane) ja valib esemele selle otstarbega sobiva värvitooni. Refleksioon, analüüs ja kriitika - Kirjeldab enda ja teiste loodud visuaalteosel nähtavat õpitud sõnavara kasutades - nimetab ja kirjeldab teostel nähtavat - mis see on, mida ma näen ja milline see on (kui suur, millise kujuga, mis värvi, milliseid jooni, pindasid, vorme märkab, kuidas need paiknevad?) - Kirjeldab küsimustele toetuses enda ja teiste loodud visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklike seoseid, mõtteid ja tundeid - mida nähtu mulle meenutab? Mis teoses toimuda võiks? Mis mind nii arvama paneb? Millist meeleolu see teos minus tekitab?	Raamatuillustraatorid emakeele lugemisvara hulgast. Kunstitehnikad ja stiid monotüüpia, puhumistehnika, plastiliinimaal, pastell, guašš, värvipliiatsitehnika, savi või plastiliini voolimine, taimetrükk, sõrmemaal, kuulimaal, akvarell, voolimine, ruumiline paberitöö, diatüüpia, paberbatika, kollaaž Digitaalsed joonistus-, foto- ja animatsioonitehnikad Kunstiteooria Primaar- ja sekundaarvärvid Etikett Näitusetöö nimesilt (autori nimi, klass, teose nimi) Disaini baaselemendid Funktsionaalne värv, vorm ja materjal (tarbeesemete puhul, graafilises disainis ja visuaalkultuuris laiemalt), mass Disainiprotsessi osad - Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine, info kogumine - Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine Disainiprotsessis kasutatavad idee visualiseerimise tehnikad <i>Moodboard</i>, mõistekaart, plakat Tarbeesemed ja levinumad materjalid Looduslikud materjalid: puit, klaas, lina, vill, puuvill, savi... Tehismaterjalid: plastik, kile...	
--	---	--	--

	Kirjeldab etteantud küsimustele toetudes enda töö valmimise protsessi - mida ma tegin, kuidas tegin, milliseid vahendeid kasutasin? Mida ma protsessi käigus õppisin?	Eseme, materjali või värvi otstarve, funktsionaalsus Kasutusmugavus Ohutus ja säästlikkus Töövahendite ohutu ja säästlik kasutamine Ohutus kasutaja tervisele ja keskkonnale Töövahendite ja kunstmaterjalide õige säilitamine Autorsus ja autoriõigused Autor: kunstnik, arhitekt, illustraator, disainer Teos: maal, joonistus, video, skulptuur Digitaalsete kujutiste (fotode) tegemise ja jagamise hea tava Eetika (kuidas olla hea kunstnik, hea publik ja hea kaaslane) Töövahendite ja töökoha korrastamise õiged töövõtted	
3. klass	Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine - Selgitab popkultuurist tuttavate tegelaste (koomiksist, filmist, animafilmist, arvutimängust, reklaamidest, mänguasjade) visuaalset isikupära ja karakterit. - Leiab lihtsamatelt joonistelt ja skeemidelt (sh toote etiketid, pakendid, dokumendid, kunstiraamatute reproduktsioonid) olulise ja vajaliku info.	Igapäevane visuaalkultuur Logod, embleemid, sümbolid, sildid, liiklusmärgid, kaardid, tabelid ja infograafika, õpikute illustratsioonid, multifilmid ja arvutimängud, mänguasjad, reklaam linnaruumis ja meedias, riietus, kaupluste vaateaknad, veebikeskkonnad Raamatuillustratsioon, koomiks ja piltjutustus	<u>Arhitektuurimuuseumi õppematerjalid lõimitud tegevusteks</u> <u>Kunstiliigid ja kunstizhanrid</u> <u>Eesti lastekirjanduse illustraatorid</u> <u>Kunstiteosed, teemad ja seosed Google Arts & Culture platvormil</u> <u>Õpetajale kujutamise elementide ülevaade:</u>

	• Nimetab õpitud tehnikaid ja kunstiliike (kooli õppekavas nimetada tehnikad ja kunstiliigid, mida klassis õpetatakse) • Nimetab lihtsamaid ruumi ja liikumise mulje loomise viise kahemõõtmelises teoses (nt kattumine, teravus, suurus, liikuvad poosid, liikumise faasid, kiirusjooned). • Nimetab põhivärve ja oskab segada teisi värve. • Kirjeldab tarbeeseme vormi, faktuuri ja otstarbe seoseid ja kooskõla. • Kirjeldab skulptuuri ja/või maakunsti teose suurust, mõõtmeid, värvi, ruumi selle ümber, vaadeldavust erinevatest külgedest, suurussuhteid ja materjali lihtsal viisil omandatud sõnavara piires. • Mõistab kunstivahendite säästmise ja raiskamise tagajärgi. • Kirjeldab kunstivahendite (<i>näiteks paber, värv, savi</i>) kasutamise erinevaid võimalusi ja viise. • Üldistab õpetaja abiga lihtsamal moel, millised on tavapäraselt ühe ja sama otstarbega esemed (vorm, materjal). Õpilane oskab anda sellele ka lihtsama selgituse. • Ei tee digitaalkujutiste salvestamise ja edastamisega kellelegi kahju. Plaanimine ja ideede arendamine; loomine	Koomiksi tegelane ja karakteri disain (olulisemad tunnused, seos tegevuse ja iseloomuga) Teksti, tabelite ja illustratsioonide küljenduse põhimõtted (pealkirja, kuupäeva, autori, pildiallkirja ja teksti paigutamise üldised tavad ja põhimõtted). Kujutamise baaselemendid ja kompositsioonipõhimõtted Baaselemendid: Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv Kolmemõõtmeline: vorm, pind, värv, ruum Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, mõõtmed Kompositsiooni kirjelduseks: suurem, väiksem, ühesuursed, ees, taga, lähemal, kaugemal, üleval, all, kõrval, paremal, vasakul, keskel, ääres, lähedal, koos, eraldi, tasakaalus. Joone, kujundi, vormi ja tekstuuri kirjelduseks: sirge, kõver, laineline, terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar, munajas, sile, kare, krobeline jne Geomeetrilised kujundid ja abstraheerimine Värvinimetused primaar ja sekundaarvärvide piires Värvitemperatuur: soojad ja külmad toonid	<u>Toolil ajalugu:</u> <u>Moodboardi tegemisest:</u> <u>Kes on autor?</u> <u>Multimeediaesitlus ja õpetajamapp “Rode altar lähivaates”</u>
--	---	---	--

	- Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste (sh digivahendid) teoste loomisel omandatud kunstitehnikaid (näiteks värvi pritsimine, erinevate materjalide trükk, diatüüpia, paberbatika, kollaaž, foto, ruumikunst, dekoratsioon jms), vahendeid isikupärasel viisil ning kombineerib neid omavahel (segatehnika, PVA-liimiga joonistamine, ruumiline maal, prügikunst jms). - Järgib õpitud töö- ja ohutusvõtteid. - Väljendab mõtteid, tundeid ja kogemusi oma kunstitöodes isikupära väärtustades. - Arvestab lihtsama tarbeeseme loomisel kindla kasutaja vajadustega. - Toob oma kogemuse pinnalt näiteid erinevatest igapäeva valikutest, oma eelistustest ja nende erinevatest tagajärgedest. - Esitab visuaalselt (teos, video, infoplatat, animatsioon, koomiks, mõistekaart jms) erinevate igapäeva valikute tagajärge. Refleksioon, analüüs ja kriitika - Kirjeldab enda ja teiste loodud visuaalteosel nähtavat - nimetab, kirjeldab ja analüüsib visuaalteoseid (näiteks mis see on, mida ma näen, milline see on, kus see	Ruumiillusiooni loomise põhimõtted: kattumine, teravus, suurus Liikumise mulje loomine: liikuva poosid, liikumise faaside kujutamine, liikumist märkivad jooned koomiksides. Kunstiliigid: joonistus, maal, kollaaž, skulptuur, foto, animatsioon, disain, arhitektuur Kunstižanrid: portree, maastik, natüürmort, animalistika... Kunstiajalugu, kunstnikud, teosed Modernistlik maalikunst (impressionism, post-impressionism, fovism, kubistlik natüürmort), maakunst, ökokunst, pokunst...) Skulptuur või monument (avalikust ruumist). Raamatuillustraatorid emakeele lugemisvara hulgast. Kunstitehnikad ja stiilid monotüüpia, puhumistehnika, plastiliinimaal, pastell, guašš, värvipliiatsitehnika, savi või plastiliini voolimine, taimetrükk, sõrmemaal, kuulimaal, akvarell, pointillism, voolimine, ruumiline paberitöö, diatüüpia, paberbatika, kollaaž Digitaalsed joonistus-, foto- ja animatsioonitehnikad Kunstiteooria Primaar- ja sekundaarvärvid Etikett	
--	--	---	--

	asub, kust seda kõige parem vaadata on, kuidas saad aru, et objekt liigub, kuidas tekitatud ruumi mulje, millisest materjalist, milline faktuur jne) - Kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklike seoseid, mõtteid ja tundeid, meeleolu, toob näiteid ja võrdleb, põhjendab oma arvamusi - mida nähtu mulle meenutab? Mis teosel toimuda võiks? Miks ma nii arvan? Millist meeleolu see teos minus tekitab? Miks? - Kirjeldab etteantud küsimustele toetudes enda töö valmimise protsessi - mida ma tegin, kuidas tegin, milliseid vahendeid ma kasutasin? Miks tahtsin just neid vahendeid kasutada? Mida protsessi käigus õppisin?	Näitusetöö nimesilt (autori nimi, klass, teose nimi) Disaini baaselemendid Funktsionaalne värv, vorm ja materjal (tarbeesemete puhul, graafilises disainis ja visuaalkultuuris laiemalt), mass Disainiprotsessi osad - Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine, info kogumine - Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine Disainiprotsessis kasutatavad idee visualiseerimise tehnikad <i>Moodboard</i>, mõistekaart, plakat Tarbeesemed ja levinumad materjalid Looduslikud materjalid: puit, klaas, lina, vill, puuvill, savi... Tehismaterjalid: plastik, kile... Esemel, materjali või värvi otstarve, funktsionaalsus Kasutusmugavus Ohutus ja säästlikkus Töövahendite ohutu ja säästlik kasutamine Ohutus kasutaja tervisele ja keskkonnale Töövahendite ja kunstmaterjalide õige säilitamine Autorsus ja autoriõigused Autor: kunstnik, arhitekt, illustraator, disainer Teos: maal, joonistus, video, skulptuur	
--	--	--	--

		Digitaalsete kujutiste (fotode) tegemise ja jagamise hea tava Eetika (kuidas olla hea kunstnik, hea publik ja hea kaaslane) Töövahendite ja töökoha korrastamise õiged töövõtted	
4. klass	Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine - Loeb lihtsamaid kaarte ja põhiplaane (maakaarti ja hoone (klassiruumi) plaani, sisekujunduse kavand) seostades kujutatut reaalse ruumiga. - Viib kokku õpitud kunstniku ja tema teose. - Teab kahemõõtmelise kujutamise (lisaks eelnevalt õpitule akvarell) lihtsamaid baaselemente (punkt, joon, pind, hele-tumedus, värv) ja kompositsiooni põhimõtteid (tasakaal, kattumine, teravus, suurus) ning rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel; - Teab kolmemõõtmelise kujutamise lihtsamaid baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid (suurus, mõõtmed, värv ja materjal) ning rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel; - Märkab ja kirjeldab õpetaja abiga tarbeeseme suurust, vormi ja materjali selle otstarbe ja kasutatavuse aspektist.	Igapäevane visuaalkultuur Logod, embleemid, sümbolid, sildid, liiklusmärgid, kaardid, tabelid ja infograafika, õpikute illustatsioonid, multifilmid ja arvutimängud, mänguasjad, reklaam linnaruumis ja meedias, riietus, kaupluste vaateaknad, veebikeskkonnad Põhiplaani, maakaarti, sisekujunduse kavand Kujutamise baaselemendid ja kompositsioonipõhimõtted Baaselemendid: Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv Kolmemõõtmeline: vorm, pind, värv, ruum, mass, materjal Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, ühtsus, mõõtmed. Kompositsiooni kirjelduseks: suurem, väiksem, ühesuurused, ees, taga, lähemal, kaugemal, üleval, all, kõrval, paremal, vasakul, keskel, ääres, lähedal, koos, eraldi, tasakaalus. Joone, kujundi, vormi ja tekstuuri kirjelduseks: horisontaalne, vertikaalne, diagonaalne, sirge, kõver,	<u>Fotograafia vorimianalüüs. Fotograafia kaasaegses kunstis:</u> <u>Liikumise kujutamine:</u> <u>Õpetajale kujutamise elementide ülevaade</u> <u>Lühike videoõpetus ühe- ja kahe punkti perspektiivi joonistamisest</u> <u>Valgus ja varjud, Videoõps</u> <u>Värvused, Videoõps</u> Õppevideo portree joonistamisest Kunstiga seotud allikad: Kunstiajakirjad, populaarteaduslikud ajakirjad Fototöötlusprogrammid: www.pixlr.com, https://fotoram.io/ Joonistamisprogrammid (vektor): https://app.corelvector.com/ Kujundamisprogrammid: canva.com, https://create.vista.com/ <u>Disain</u> <u>Disainiprotsess</u> <u>Disaini liigid, EKMi tööleht</u> <u>Kunst ettevõtlikkuse vaatenurgast</u> <u>õpiobjekt</u>

	Plaanimine ja ideede arendamine - Tuvastab küsimusi kasutades lihtsamaid probleemi tagamaid (<i>miks, millal ja kuidas see probleem esineb ja kuidas see probleemi puudutavaid osapooli mõjutab</i>). - Sõnastab enne tööle hakkamist, mida kavatses teha, mis vahendeid ja materjale kasutab ja kuidas kujutab. Loomine - Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste (sh digivahendid) teoste loomisel õpetaja abiga lihtsamaid kunstitehnikaid (nt maal, joonistus, kollaaž, grataaž, frotaaž, mosaiik, monotüüpia, foto, origami, modelleerimine jms) ja vahendeid isikupärasel viisil ning järgib nende loomisel õpitud töö- ja ohutusvõtteid. - Oskab luua vabavaraalises programmis lihtsamaid neljamõõtmelisi töid (animatsioon, video) õpetaja etteantud teemal ja juhendamisel. - Arvestab kunstitööde loomisel eelnevalt omandatud kompositsiooni lihtsamaid põhimõtteid. - Rakendab eelnevalt õpitud kunstitehnikaid ja töövõtteid ning	laineline, terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar, munajas, sile, kare, krobeline jne Perspektiiv: tsentraalperspektiiv, värvuse õhuperspektiiv Ruumiillusiooni loomise põhimõtted: kattumine, teravus, suurus Liikumise mulje loomine: liikuvad poosid, liikumise faaside kujutamine. Värviteooria: Koloriit. Värvinimetused primaar ja sekundaarvärvide piires. Värvitemperatuur: soojad ja külmad toonid Neljamõõtmelise teose baaselemendid: kaadriplaanid, montaaž, heli, valgus, narratiiv e lugu Kaadriplaanid: üldplaan, keskplaan, suur plaan, detail. Taust, esiplaan, tagaplaan. Kunstiliigid: joonistus, maal, kollaaž, skulptuur, foto, animatsioon, disain, arhitektuur, tootedisain, tarbekunst, graafiline disain, tüpograafia, kirjatüüp, kalligraafia. Kunstižanrid: portree, natüürmort, linnavaade, maastikuvaade, Kujutavus: figuraalne, abstraktne Kunstitehnikad ja stiilid maal, joonistus, kollaaž, grataaž, frotaaž, mosaiik, monotüüpia, foto, origami, modelleerimine, makett, lavakujundus, kollaaž, akvarell, trükigraafika, graafiline disain, tüpograafia, kirjatüüp, kalligraafia	Illustraatori ja graafilise disaineri elukutsest <u>Iseõppimine ja jalgratta leiutamine Eiko Ojala TEDxTallinn</u> Veebipõhine tahvel, mis võimaldab õpetajal või õpilasel luua erinevatel eesmärkidel ülesandeid (nt õpilaste tööde eksponeerimine ja tagasiside saamine kaasõpilastelt). https://padlet.com/ Õpilaste kaasamiseks: www.wooclap.com/ Mõtdekaardi loomiseks: https://www.mindmaps.app/ <u>Digitaalne jalajälg:</u> <u>Digitaalse jalajälje analüüs:</u> <u>Kiirmoe keskkonnamõju hindamine:</u> <u>Puuvillase T-särgi eluring:</u> <u>Näituse loomise tööleht EKM:</u> <u>Eesti Muuseumide veebivärv MUIS</u> <u>Eesti mõisaportaali</u>
--	--	---	--

	materjale põhjendatult ja õpetaja abiga. - Rakendab autorsuse üldisi põhimõtteid (viitab autorile suuliselt või kirjalikult) ning kujutiste salvestamise ja jagamise head tava (viitab kasutatud allikatele oma kirjalikes töödes). Refleksioon, analüüs ja kriitika - Kirjeldab enda ja teiste visuaalteoste olulisemaid tunnuseid (tehnikat, vormi, värvi, kompositsiooni, meeleolu, sisu elemente) vastavalt ülesandele; - Võrdleb kunstiteoste, arvutimängude, animatsiooni või filmi meeleolu ja atmosfääri (ruumilisus, värv, valgus, heli, montaaž). - Selgitab õpetaja antud küsimustele toetudes oma tööprotsessi (Millise teema valisin? Milliste töövahenditega oma tööd tegin? Mis oli kõige keerulisem? Millega olen kõige enam rahul?); - Annab kaasõppijatele toetavat tagasisidet õpetaja pakutud vormis (tunnustusmärgid, suuline või kirjalik lühike tagasiside "Mulle meeldib, kuidas sa...")	Digitaalsed joonistus-, foto-, video- ja animatsioonitehnikad (gif...) Narratiivi loomine: karakter, tegevuspaik, tegelased, sissejuhatus, teema arendus, kulminatsioon, lahendus (puänt) Etikett Näitusetöö nimesilt (autori nimi, klass, teose nimi, töö tehnik, töö mõõdud, aasta, juhendav õpetaja) Disaini baaselemendid Funktsionaalne värv, vorm ja materjal (tarbeesmete puhul, graafilises disainis ja visuaalkultuuris laiemalt), mass Otstarve, funktsionaalsus, kasutusmugavus Disaini liigid Tootedisain, digitoote disain, graafiline disain Disainiprotsessi osad Osapooled, tarbija Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine ja sõnastamine, info kogumine Lähteülesanne Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine Lahenduspakkumine Tarbeesemed ja levinumad materjalid Looduslikud materjalid: puit, klaas, lina, vill, puuvill, savi... Tehismaterjalid: plastik, kile...	
--	--	---	--

		Kavandamine ja visualiseerimine Kavand, visand, skits, krokii, abijooned <i>Moodboard</i>, mõistekaart, plakat, värvikaart, Idee sõnastamine Storyboard Visuaalne lihtsustamine Kunstiga seotud elukutsed kunstnik, arhitekt, skulptor, animaator, disainer, illustraator Kunstiajalugu Kirjasüsteemid eri ajastutest ja kultuuridest (foneetiline kiri, piltkiri, rooma ja araabia numbrid, gooti kiri, tänavakunsti stiliseeritud tag'id) Esiaja kunst (pisiplastika, kaljujoonised, koopamaalid, megaliitiline arhitektuur) Varased tsivilisatsioonid (Mesopotaamia, Egiptus) Antiikaja kunst Kreekas ja Roomas (templiehitus, teatrid, skulptuurid, monumendid) Keskaja kunst Eestis (kirikud, linnused, Tallinna vanalinn) Möisaarhitektuur Taluarhitektuur Pärimuskultuur Jätkusuutlik mõtteviis Keskkonnamõju, säästlikkus, digitaalne jalajälg, digiprügi, töövahendite säästlik kasutamine ja hooldamine Teabe otsimine ja infokeskkonnad Muuseumide ja galeriide kodulehed	
--	--	--	--

		Kunstielu Muuseumi haridusprogrammid, kunstiüritused, näitused, kunstnikuvestlused ja kohtumised Autorsus ja autoriõigused Autor, autoriõigused, viitamine, kujutise salvestamine ja jagamine, viitamine	
5. klass	Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine - Tunneb ära eri kirjasüsteeme ja seostab neid eri kultuuridega (foneetiline kiri, piltkiri, rooma ja araabia numbrid, gooti kiri, tänavakunsti stiliseeritud tag'id). - Kasutab olulisemaid kunstimõisteid (nt kunstnik, arhitekt, skulptor, animaator, looming, maalikunst, animatsioon, skulptuur jne) ühe kunstnikuga seoses. - Teab järgmisi mõisteid: arhitektuur, sisearhitektuur, tootedisain, tarbekunst, abstraktne kunst. Kaadriplaanid: üldplaan, keskplaan, suur plaan, detail. Karakter, taust, esiplaan, tagaplaan. Koloriit. - Teab kahemõõtmelise kujutamise tähtsamaid baaselemente (tegelased/karakterid, objektid ja taust/keskkond) ja kompositsiooni põhimõtteid (lisaks õpitutele ka dominant, koloriit).	Igapäevane visuaalkultuur Logod, embleemid, sümbolid, sildid, liiklusemärgid, kaardid, tabelid ja infograafika, õpikute illustratsioonid, multifilmid ja arvutimängud, reklaam linnaruumis ja meedias, kaupluste vaateaknad, veebikeskkonnad Põhiplaan, maakaart, sisekujunduse kavand Karakter, keskkond Kujutamise baaselementid ja kompositsioonipõhimõtted Baaselementid: Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv Kolmemõõtmeline: vorm, pind, värv, ruum, mass, materjal Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, ühtsus, mõõtmed, dominant, rõhutus Kompositsiooni kirjelduseks: suurem, väiksem, ühesuursed, ees, taga, lähedal, kaugemal, üleval, all, kõrval, paremal, vasakul, keskel, ääres, lähedal, koos, eraldi, tasakaalus.	Fotograafia vorimianalüüs. Fotograafia kaasaegses kunstis: Liikumise kujutamine: Õpetajale kujutamise elementide ülevaade Lühike videoõpetus ühe- ja kahe punkti perspektiivi joonistamisest Valgus ja varjud, Videoõps Värvused, Videoõps Õppevideo portree joonistamisest Kunstiga seotud allikad: Kunstiajakirjad, populaarteaduslikud ajakirjad Fototöötlusprogrammid: www.pixlr.com , https://fotoram.io/ Joonistamisprogrammid (vektor): https://app.corelvector.com/ Kujundamisprogrammid: canva.com , https://create.vista.com/ Disain Disainiprotsess Disaini liigid, EKMi tööleht

	• Teab kolmemõõtmelise kujutamise (skulptuur, installatsioon, ready-made) lihtsamaid baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid (suurussuhted, ruum teose ümber, vaadeldavus erinevatest külgedest). • Mõistab õpitud näite põhjal mõne toote keskkonnamõju. • Võrdleb nüüdisaegse ja ajaloolise tarbeeseme (näiteks kohvitermos ja õlletoop) erinevusi ja sarnasusi ning analüüsib kuidas tarbeeseme funktsionaalsus on arenenenud. Plaanimine ja ideede arendamine • Loob lihtsa visandliku joonise enne kolmemõõtmelise töö loomist. • Enne värvide kandmist tööle katsetab neid eraldi paberil. • Rakendab abijooni portree loomisel • Loob kunstitööd, uurides ja analüüsides teemaga seotud allikaid ning kavandades enda ideed ja kombineerides allikatest leitud ja oma ideid omavahel. Loomine • Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste (sh digivahendid) teoste loomisel kunstitehnikaid (nt makett,	Joone, kujundi, vormi ja tekstuuri kirjelduseks: horisontaalne, vertikaalne, diagonaalne, sirge, kõver, laineline, terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar, munajas, sile, kare, krobeline jne Perspektiiv: tsentraalperspektiiv, värvuse õhuperspektiiv Ruumiillusiooni loomise põhimõtted: kattumine, teravus, suurus Liikumise mulje loomine: liikuvad poosid, liikumise faaside kujutamine, liikumist märkivad jooned koomiksites. Värviteooria: Koloriit. Värvinimetused primaar ja sekundaarvärvide piires. Värvitemperatuur: soojad ja külmad toonid Neljamõõtmelise teose baaselemendid: kaadriplaanid, montaaž, heli, valgus, narratiiv e lugu Kaadriplaanid: üldplaan, keskplaan, suur plaan, detail. Taust, esiplaan, tagaplaan. Kunstiliigid: joonistus, maal, kollaaž, skulptuur, foto, animatsioon, disain, arhitektuur, sisearhitektuur, tootedisain, tarbekunst, ready-made, installatsioon, trükigraafika, graafiline disain, tüpograafia, kirjatüüp, kalligraafia, stsenograafia. Kunstižanrid: portree, natüürmort, linnavaade, maastikuvaade, interjööri vaade Kujutavus: figuraalne, abstraktne Kunstitehnikad ja stiilid	<u>Kunst ettevõtlikkuse vaatenurgast õpiobjekt</u> Illustraatori ja graafilise disaineri elukutsest <u>Iseõppimine ja jalgratta leiutamine Eiko Ojala TEDxTallinn</u> Veebipõhine tahvel, mis võimaldab õpetajal või õpilasel luua erinevatel eesmärkidel ülesandeid (nt õpilaste tööde eksponeerimine ja tagasiside saamine kaasõpilastelt). https://padlet.com/ Õpilaste kaasamiseks: www.wooclap.com/ Mõttekaardi loomiseks: https://www.mindmaps.app/ <u>Digitaalne jalajälg:</u> <u>Digitaalse jalajälje analüüs:</u> <u>Kiirmoe keskkonnamõju hindamine:</u> <u>Puuvillase T-särgi eluring:</u> <u>Näituse loomise tööleht EKM:</u> <u>Eesti Muuseumide veebivärv MUIS</u> <u>Eesti mõisa portaal</u>
--	---	--	--

	segatehnika, kollaaž, kõrgtrükk, joonistus, maal, foto jms) ja vahendeid isikupärasel viisil ning järgib nende loomisel õpitud töö- ja ohutusvõtteid. • Loob teose spontaanselt, ilma planeerimata. • Loob teose eelnevalt uurides, kavandades ja ideid kombineerides. • Kavandab ja loob vabavaraalises programmis neljamõõtmelisi töid (animatsioon, video) õpetaja abiga. • Valib kahe õpetaja pakutud kunstitehnika, töövõtte või kompositsioonipõhimõtte vahel ja põhjendab oma eelistust. • Rakendab õpitud kahemõõtmelisi kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel; • Rakendab õpitud kolmemõõtmelise kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel; • Rakendab loomisel digivahendeid (telefoni kaamera, digijoonistuse rakendused jms). Refleksioon, analüüs ja kriitika • Kirjeldab ja mõtestab visuaalteose olulisemaid tunnuseid (tehnikat, vormi, värvi, kompositsiooni,	maal, joonistus, kollaaž, grataaž, frotaaž, mosaiik, monotüüpia, foto, origami, modelleerimine, makett, lavakujundus, kollaaž, kõrgtrükk, akvarell, trükigraafika, graafiline disain, tüpograafia, kirjatüüp, kalligraafia, stsenograafia Digitaalsed joonistus-, foto-, video- ja animatsioonitehnikad (gif...) Narratiivi loomine: karakter, tegevuspaik, tegelased, sissejuhatus, teema arendus, kulminatsioon, lahendus (puänt) Etikett Näitusetöö nimesilt (autori nimi, klass, teose nimi, töö tehnik, töö mõõdud, aasta, juhendav õpetaja) Disaini baaselemendid Funktsionaalne värv, vorm ja materjal (tarbeesmete puhul, graafilises disainis ja visuaalkultuuris laiemalt), mass Otstarve, funktsionaalsus, kasutusmugavus Disaini liigid Tootedisain, digitoote disain, graafiline disain Disainiprotsessi osad Osapooled, tarbija Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine ja sõnastamine, info kogumine Lähteülesanne	
--	---	---	--

	sümboleid, meeleolu, sisu elemente) vastavalt ülesandele õpitud sõnavara piires; Selgitab õpetaja antud küsimustele toetudes oma tööprotsessi, tuues välja töökäigu ning põhjendades oma tehtud valikuid (Mida said teada oma teema kohta teistest allikatest? Milliseid mõtteid kasutasid? Mida muutsid või lisasid juurde?); Annab klassikaaslaste teostele tagasisidet, põhjendab enda arvamust; (Räägi, mis sulle teise töös meeldib? Too esile, mis nõudis kõige rohkem pingutust kaaslase töös)	Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine Lahenduspakkumine Tarbeesemed ja levinumad materjalid Looduslikud materjalid: puit, klaas, lina, vill, puuvill, savi... Tehismaterjalid: plastik, kile... Kavandamine ja visualiseerimine Kavand, visand, skits, krokii, abijooned <i>Moodboard</i>, mõistekaart, plakat, Venni diagramm, värvikaart, Idee sõnastamine Storyboard, stsenaarium Visuaalne lihtsustamine Kunstiga seotud elukutsed kunstnik, arhitekt, skulptor, animaator, sisearhitekt, disainer, illustraator Kunstiajalugu Kirjasüsteemid eri ajastutest ja kultuuridest (foneetiline kiri, piltkiri, rooma ja araabia numbrid, gooti kiri, tänavakunsti stiliseeritud tag'id) Esiaja kunst (pisiplastika, kaljujoonised, koopamaalid, megaliitiline arhitektuur) Varased tsivilisatsioonid (Mesopotaamia, Egiptus) Antiikaja kunst Kreekas ja Roomas (templiehitus, teatrid, skulptuurid, monumendid) Keskaja kunst Eestis (kirikud, linnused, Tallinna vanalinn) Pärimuskultuur Jätkusuutlik mõtteviis	
--	---	---	--

		Keskkonnamõju, säästlikkus, digitaalne jalajälg, digiprügi, töövahendite säästlik kasutamine ja hooldamine Teabe otsimine ja infokeskkonnad Muuseumide ja galeriide kodulehed Kunstiellu Muuseumi haridusprogrammid, kunstiüritused, näitused, kunstnikuvestlused ja kohtumised Autorsus ja autoriõigused Autor, autoriõigused, viitamine, kujutise salvestamine ja jagamine, viitamine	
6. klass	Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine - Kirjeldab visuaalkultuuri ilminguid, näiteks reklaami linnaruumis ja meedias, riietust, kaupluste vaateaknad, e-poe vaated. - Rakendab eakohaselt teabegraafikat. - Teadvustab õpetaja abiga oma digitaalset jalajälge. - Tunneb ära ja nimetab varaste kõrgkultuuride ajaloolisi kunstiteoseid (nt koopamaal, amulett, püramiid, tempel, skulptuur, amfiteater jms). - Teab mõisteid: Trükigraafika, graafiline disain, tüpograafia, kirjatüüp, kalligraafia, stsenaarium. Tekstuur, rütm, tsentraalperspektiiv, värvusperspektiiv, mass, dominant, proportsioonid, kaadriplaanid, tempo, puant, stiliseerimine.	Igapäevane visuaalkultuur Logod, embleemid, sümbolid, sildid, liiklusemärgid, kaardid, tabelid ja infograafika, õpikute illustatsioonid, multifilmid ja arvutimängud, reklaam linnaruumis ja meedias, veebikeskkonnad Põhiplaan, maakaart, sisekujunduse kavand Karakter, keskkond Kujutamise baaselemendid ja kompositsioonipõhimõtted Baaselemendid: Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv Kolmemõõtmeline: vorm, pind, värv, ruum, mass, materjal Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, ühtsus, mõõtmelised, dominant, rõhutus Kompositsiooni kirjelduseks: suurem, väiksem, ühesuured, ees, taga, lähemal,	Fotograafia vaimiajal. Fotograafia kaasaegses kunstis: Liikumise kujutamine: Õpetajale kujutamise elementide ülevaade Lühike videoõpetus ühe- ja kahe punkti perspektiivi joonistamisest Valgus ja varjud, Videoõps Värvused, Videoõps Õppevideo portree joonistamisest Kunstiga seotud allikad: Kunstiajakirjad, populaarteaduslikud ajakirjad Fototöötlusprogrammid: www.pixlr.com, https://fotoram.io/ Joonistamisprogrammid (vektor): https://app.corelvector.com/ Kujundamisprogrammid: canva.com, https://create.vista.com/

	- Käitub näitusel turvaliselt ja asjalikult ning leiab enamasti ise muuseumi, galerii või virtuaalnäituse mõistmiseks vajaliku info. - Teab kahemõõtmelise kujutamise (lisaks eelnevalt õpitule digitaalne joonistus või maal), tähtsamaid baaselemente (lisaks varem õpitutele ka tekstuur) ja kompositsiooni põhimõtteid (lisaks õpitutele ka ühtsus ja mitmekesisus, rütm, ruumiillusioon (nt kattumine, tsentraalperspektiiv, värvusperspektiiv, teravus, liikumisillusiooni tekitamine objektide või kehade puhul) ning rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel; - Teab kolmemõõtmelise kujutamise (näit installatsioon, tootedisain, lavakujundus, arhitektuurimakett) põhilisi baaselemente (valgus, mass) ja kompositsiooni põhimõtteid (dominant, proportsioonid) ning rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel; - Rakendab kunstitöö loomisel õpetaja abiga ajalise (4D) kujutamise (video, animatsiooni jne) tehnikaid ja põhivõtteid (kaadriplaanid, kestus, tempo, tegevuspaik ja tegelased, sissejuhatus, puänt).	kaugemal, üleval, all, kõrval, paremal, vasakul, keskel, ääres, lähedal, koos, eraldi, tasakaalus. Joone, kujundi, vormi ja tekstuuri kirjelduseks: horisontaalne, vertikaalne, diagonaalne, sirge, kõver, laineline, terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar, munajas, sile, kare, krobeline jne Perspektiiv: tsentraalperspektiiv, värvus- e õhuperspektiiv Ruumiillusiooni loomise põhimõtted: kattumine, teravus, suurus Liikumise mulje loomine: liikuvad poosid, liikumise faaside kujutamine, liikumist märkivad jooned koomiksides. Värviteooria: Koloriit. Värvinimetused primaar ja sekundaarvärvide piires. Värvitemperatuur: soojad ja külmad toonid Neljamõõtmelise teose baaselemendid: kaadriplaanid, montaaž, heli, valgus, narratiiv e lugu Kaadriplaanid: üldplaan, keskplaan, suur plaan, detail. Taust, esiplaan, tagaplaan. Kunstiliigid: joonistus, maal, kollaaž, skulptuur, foto, animatsioon, disain, arhitektuur, sisearhitektuur, tarbekunst, ready-made, installatsioon, trükigraafika, graafiline disain, tüpograafia, kirjatüüp, kalligraafia, stsenograafia. Kunstižanrid: portree, natüürmort, linnavaade, maastikuvaade, interjööri vaade	Disain Disainiprotsess Disaini liigid, EKM-i tööleht Kunst ettevõtlikkuse vaatenurgast õpiobjekt Illustraatori ja graafilise disaineri elukutsest Iseõppimine ja jalgratta leiutamine Eiko Ojala TEDxTallinn Veebipõhine tahvel, mis võimaldab õpetajal või õpilasel luua erinevatel eesmärkidel ülesandeid (nt õpilaste tööde eksponeerimine ja tagasiside saamine kaasõpilastelt). https://padlet.com/ Õpilaste kaasamiseks: www.wooclap.com/ Mõtdekaardi loomiseks: https://www.mindmaps.app/ Digitaalne jalajälg: Digitaalse jalajälje analüüs: Kiirmoe keskkonnamõju hindamine: Puuvillase T-särgi eluring: Näituse loomise tööleht EKM: Eesti Muuseumide veebivärv MUIS Eesti mõisaportaali
--	---	---	---

	• Visualiseerib ühte oma tarbimisharjumust (näiteks küsimuse abil “Millele kulub minu taskuraha”). • Mõtestab lihtsamal tasemel ajaloolise ja kaasaegse ruumikeskkonna (näiteks koolikeskkond filmis “Kevade” ja oma kool või külapood ja supermarket) erinevusi selle otstarbe ja kasutatavuse aspektist. • Märkab ja kirjeldab ruumikeskkonna suurust, vormi ja materjalikasutust selle ruumikeskkonna otstarbe ja kasutatavuse aspektist. • Selgitab oma loodud digitaalkujutiste avalikustamisega seotud tagajärgi ja ohtusid. Plaanimine ja ideede arendamine • Tuvastab disainiprotsessis osapooled keda õpetaja etteantud probleem puudutab selleks, et luua probleemi lahenduspakkumine. • Tuvastab erinevaid uurimisviise kasutades probleemi tagamaid (miks, millal ja kuidas see probleem esineb ja kuidas see probleemi puudutavaid osapooli mõjutab) probleemi lahenduspakkumise loomise eesmärgil. • Sõnastab probleemi võimalikud põhjused.	Kujutavus: figuraalne, abstraktne Kunstitehnikad ja stiilid maal, joonistus, kollaaž, grataaž, frotaaž, mosaiik, monotüüpia, foto, origami, modelleerimine, makett, lavakujundus, kollaaž, kõrgtrükk, akvarell, trükigraafika, graafiline disain, tüpograafia, kirjatüüp, kalligaafia, stsenaarium Digitaalsed joonistus-, foto-, video- ja animatsioonitehnikad (gif...) Narratiivi loomine: karakter, tegevuspaik, tegelased, sissejuhatus, teema arendus, kulminatsioon, lahendus (puänt) Etikett Näitusetöö nimesilt (autori nimi, klass, teose nimi, töö tehnik, töö moodud, aasta, juhendav õpetaja) Disaini baaselemendid Funktsionaalne värv, vorm ja materjal (tarbeesmete puhul, graafilises disainis ja visuaalkultuuris laiemalt), mass Otstarve, funktsionaalsus, kasutusmugavus Disaini liigid Tootedisain, digitoote disain, graafiline disain Disainiprotsessi osad Osapooled, tarbija Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine ja sõnastamine, info kogumine	
--	---	---	--

	• Seab õpetaja abiga lähteülesande ja tegevusplaani. • Selgitab välja osapoolte, keda probleem puudutab, hinnagu lahenduspakkumisele ja arvestab seda lahenduspakkumise arendamisel. • Vormistab lahenduspakkumise. • Kasutab neljamõõtmelise teose kavandamisel õpetaja abiga <i>storyboardi</i> või fotosid ja lühikest stsenaariumit. • Rakendab abijooni figuuri ja tsentraalperspektiivi kujutamisel. • Leiab ideid praktilisteks töödeks iseenda elust ja teistest õppeainetest. • Kavandab ideid, kuidas parandada elukeskkonda. • Teab, mis on kavand ning tunneb kavandamise põhimõtteid ja eesmärgi ning oskab rakendada teadmisi lihtsama kavandi loomisel. Loomine • Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste (sh digivahendid) teoste loomisel kunstitehnikaid (nt modelleerimine, voltimine, makett, joonestamine jms), vahendeid isikupärasel viisil ning tunneb eelnevalt õpitud kompositsiooni põhimõtteid (nt ühtsus ja mitmekesisus,	Lähteülesanne Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine Lahenduspakkumine Tarbeesemed ja levinumad materjalid Looduslikud materjalid: puit, klaas, lina, vill, puuvill, savi... Tehismaterjalid: plastik, kile... Kavandamine ja visualiseerimine Kavand, visand, skits, krokii, abijooned <i>Moodboard</i>, mõistekaart, plakat, Venni diagramm, värvikaart, Idee sõnastamine Storyboard, stsenaarium Visuaalne lihtsustamine Kunstiga seotud elukutsed kunstnik, arhitekt, skulptor, animaator, sisearhitekt, disainer, illustraator Kunstiajalugu Kirjasüsteemid eri ajastutest ja kultuuridest (foneetiline kiri, piltkiri, rooma ja araabia numbrid, gooti kiri, tänavakunsti stiliseeritud tag'id) Esiaja kunst (pisiplastika, kaljujoonised, koopamaalid, megaliitiline arhitektuur) Varased tsivilisatsioonid (Mesopotaamia, Egiptus) Antiikaja kunst Kreekas ja Roomas (templiehitus, teatrid, skulptuurid, monumendid) Pärimuskultuur Jätkusuutlik mõtteviis	
--	--	---	--

	tasakaal, rütm, dominant, koloriit, proportsioonid, dominant jms) ,ning oskab neid teadlikult valida. • Pakub ise teemasid ning teostamise võimalusi enda huvide ja loomingu väljendamiseks (spontaanselt). • Loob enda teose teadlikult uurides ja analüüsides teemapõhiseid materjale (nt raamatud, õpikud ja muud infoallikad) ning kavandades enda ideed ja kombineerides neid omavahel (nt kavandi detailide, foto ja joonistuse, tasapinnaliste ja ruumiliste objektide kombineerimine). • Tunneb neljamõõtmeliste tööde teostamise etappe ja võimalusi ning kavandab ja loob vabavaraalises programmis neljamõõtmelisi töid (animatsioon, video) enamasti iseseisvalt. • Kombineerib kahe- ja kolmemõõtmelisi elemente digiloomingus. • Tunneb vabavaraaliste programmide ühiseid tööriistu ja oskab neid uurides enamasti iseseisvalt erinevates olukordades rakendada. • Valib oma idee teostamiseks (vajadusel õpetaja abiga) sobiva väljendusvahendi kõigi õpitud väljendusvahendite, sh digivahendite hulgast;	Keskkonnamõju, säästlikkus, digitaalne jalajälg, digiprügi, töövahendite säästlik kasutamine ja hooldamine Teabe otsimine ja infokeskkonnad Muuseumide ja galeriide kodulehed Kunstielu Muuseumi haridusprogrammid, kunstiüritused, näitused, kunstnikuvestlused ja kohtumised Autorsus ja autoriõigused Autor, autoriõigused, viitamine, kujutise salvestamine ja jagamine, viitamine	
--	--	--	--

	- Loob õpetaja abiga teostest ekspositsiooni (võib ka virtuaalse) Refleksioon, analüüs ja kriitika - Kirjeldab ja mõtestab visuaalteose olulisemaid tunnuseid (tehnikat, vormi, värvi, kompositsiooni, sümboteid, meeleolu, sisu elemente) vastavalt ülesandele õpitud sõnavara piires. - Leiab kunstikultuuri seoseid muude valdkondadega nii ajaloost kui tänapäevast, tuginedes teistele õppeainetele, kirjandusele, populaarkultuurile ja isiklike kogemusele. - Analüüsib stiliseeritud kujundeid ja sümboteid kasutavaid visuaalkultuuri teoseid (nt logosid, vappe, digitaalseid ikoone). Analüüsib õpetaja antud küsimustele toetudes oma teost ja tööprotsessi, tuues esile tegevuste omavahelised seosed ja järeldused.		
7. klass	Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine - Kirjeldab digitaalseid keskkondi, hindab digitaalse keskkonna turvalisust ja eakohasust - Leiab internetist lihtsõnaga infot kunstnike, kunstiteoste või ajastute kohta, kasutab internetis täpsustatud pilditsõnaga.	Kunstitehnikad ja stiilid maal, joonistus, kollaaž, grataaž, mosaiik, monotüüpia, foto, origami, modelleerimine, kollaaž, kõrgtrükk, akvarell, trükigraafika, graafiline disain, tüpograafia, kirjatüüp, kalligraafia, stsenaarium	<u>Õpetajale kujutamise elementide selgituseks</u> <u>Pärimus</u> <u>Autori, teose ja lugejakesksest kunstiteose tõlgendamise (küll kirjandusteose näitel)</u> <u>Loovprotsessi refleksioonimudel</u>

	- Tutvustab eri disainivaldkonna (näiteks tootedisain, digitootedisain, teenusedisain, tööstusdisain, graafiline disain, sotsiaalne disain jne) esindaja tegevust. - Tuvastab visuaalkultuuris levinumaid värvikasutusega seotud tavapärasid (näiteks hooaegadega seotud värvid riidemoes). Plaanimine ja ideede arendamine - Leiab oma teose jaoks ideid päevakajalistest või ajaloosündmustest. - Kasutab ideid leidmiseks ja laiendamiseks meetodeid (näit. ajurünnak, suvaline sisend, omaduste reastamine, info otsimine) - Teeb töö kavandamisel kirjalikke ja visuaalseid märkmeid. - Kavandab enda teose, pakkudes vahest välja ka erinevaid lahendusvõimalusi. - Teab, et kavand on üldistatud, ülevaatlik ja visandlik, ning rakendab seda teadmist tööprotsessis. - Märkab ja kirjeldab teda ümbritsevaid probleemolukordi. - Tuvastab erinevaid uurimisviise kasutades probleemi tagamaid (miks, millal ja kuidas see probleem esineb ja kuidas see probleemi puudutavaid osapooli mõjutab).	Digitaalsed joonistus-, foto-, video- ja animatsioonitehnikad (gif...) Narratiivi loomine: karakter, tegevuspaik, tegelased, sissejuhatus, teema arendus, kulminatsioon, lahendus (puänt) Etikett Näitusetöö nimesilt (autori nimi, klass, teose nimi, töö tehnik, töö mõõdud, aasta, juhendav õpetaja) Disaini baaselemendid Funktsionaalne värv, vorm ja materjal (tarbeesmete puhul, graafilises disainis ja visuaalkultuuris laiemalt), mass Otstarve, funktsionaalsus, kasutusmugavus Disaini liigid Tootedisain, digitoote disain, graafiline disain Disainiprotsessi osad Osapooled, tarbija Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine ja sõnastamine, info kogumine Lähteülesanne Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine Lahenduspakkumine Tarbeesemed ja levinumad materjalid Looduslikud materjalid: puit, klaas, lina, vill, puuvill, savi... Tehismaterjalid: plastik, kile....	Fototöötlusprogrammid: www.pixlr.com, https://fotoram.io/ Joonistamisprogrammid (vektor): https://app.corelvector.com/ Kujundamisprogrammid: canva.com, https://create.vista.com/ Lühike videoõpetus ühe- ja kahe punkti perspektiivi joonistamisest: Kumu jt EKMi filiaalide näitusevaated Trükitehnikate õpetamine Kunstiajakirjad, populaarteaduslikud ajakirjad: Sirp Kunst.ee Müürileht Tartu Kunstikooli õpetaja Kalli Kalde õppevideo portree joonistamisest Loovuurimuse õppematerjal põhikoolile ja gümnaasiumile Uurimismeetodid loovuurimuses Disaini liigid, EKMi tööleht Kunst ettevõtlikkuse vaatenurgast õpiobjekt Kirikukunst Eestis
--	---	--	---

	• Uurib näiteid kuidas on sama või sarnast probleemi varasemalt lahendatud. • Tutvub erinevate uurimisviiside (<i>näiteks vaatlus, intervjuu, küsitlus, enesekohase päeviku pidamine ja analüüsimine, uurijapäeviku pidamine ja analüüsimine</i>) võimalustega. Loomine • Õpilane teab, et isikupärasus on väärtuslik ja püüab luua omapäraseid kunstitöid tuues esile enda individuaalsust ja huvisid. • Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi (sh digikunst) kunstitöid spontaanselt (kavandamata). • Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid uurides ja kavandades. • Kavandab ja arendab enda ideid enne teose loomist, kombineeri erinevatest ideedest tervikliku lahenduse. • Valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid enamasti teadlikult või õpetaja abiga. • Leiab oma töö eksponeerimiseks koha, kus see on hästi vaadeldav. • Tunneb loomingu esitlemise põhimõtteid ja suudab teha publikule	Kavandamine: kavand, visand, skits, kroki, abijooned Moodboard, mõistekaart, plakat, Venni diagramm, värvikaart, Idee sõnastamine Storyboard, stsenaarium Visuaalne lihtsustamine Info leidmine Google'i pildidiotsing (Veebi)entsüklopeediad ja andmebaasid Kunstiajalugu Keskaja arhitektuur Euroopas ja Eestis: gooti ja romaani kirikuarhitektuur, linnusearhitektuur. Ehitusplastika, vitraažid, illumineeritud käsikirjad. Relikviaarid. Islami kunst: mošearhitektuur, käsikirjad, ornamendid. Viikingite arhitektuur ja kunst, rändhõimude kunst (ornament, metallitöö). Renessansskunst Itaalias. Kõrgrenessansi kunstnikud (Leonardo, Raffael, Michelangelo). Barokk-kunst Euroopa õukondades Klassitsism: valitsushooned Euroopas ja Ameerikas Realism maalikunstis Modernism 19. sajandi lõpu maalis (impressionism, postimpressionism, sümbolism, juugend). Maailmanäitused ja tehnoloogia areng.	<u>Lääne-Euroopa ja Venemaa kunst 16.-20. saj EKM-i kogus</u> <u>Eri ajastute kunstist EKM-i kogude põhjal</u> (video koos töölehega) <u>Nüüdiskunst EKM-i kogus</u> <u>Eesti Kunstnike Biograafiline Leksikon</u> <u>Eesti kunstiteaduse audio- ja videoarhiiv</u> <u>Ajaloopildi tööleht, EKM</u> <u>Eesti kunstnikud Veneetsia nüüdiskunsti biennaalil</u> <u>Konservaator: Hilkka Hiiop</u> <u>„Loodusteadused ja infotehnoloogia kunsti uurimise teenistuses”</u> <u>Kunstikoolide näidisõppekava</u> <u>Eesti Muuseumide Veebivärv</u> <u>Intellektuaalomand</u>
--	---	--	--

	esitamiseks ettevalmistustöid õpetaja abiga. Refleksioon, analüüs ja kriitika - Analüüsib tarbeeset funktsionaalsuse, ökoloogilisuse ja esteetilisuse aspektist. - Selgitab enamasti oma tööd ning valitud töökäigu ja sõnumi võimalikke teisi võimalusi. - Kirjeldab teose ainest, meediumi ja vormi.	Nüüdiskunst vastavalt aktuaalsetele teemadele, kohalikele näitustele või loodud teostele. Kunsti ja kultuuriga seotud elukutsed Konservator, kuraator, kujundaja, toimetaja Jätkusuutlik mõtteviis Keskkonnamõju, säästlikkus, digitaalne jalajälg, digiprügi, töövahendite säästlik kasutamine ja hooldamine Teabe otsimine ja infokeskkonnad Muuseumide ja galeriide kodulehed Kunstielu Muuseumi haridusprogrammid, kunstiüritused, näitused, kunstnikuvestlused ja kohtumised Autorsus ja autoriõigused Autor, autoriõigused, viitamine, kujutise salvestamine ja jagamine, viitamine	
8. klass	Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine - Kasutab info leidmiseks sõnastikke ja entsüklopeediaid, nii raamatutena kui digitaalseid andmebaase. - Otsib tedlikult erinevatest infoallikatest vajalikku informatsiooni ja toob esile detailid ning tähtsamad punktid. Plaanimine ja ideede arendamine - Leiab oma teose jaoks ideid läbi eneserefleksiooni.	Kunstitehnikad ja stiilid maal, joonistus, kollaaž, grataaž, mosaiik, monotüüpia, foto, origami, modelleerimine, kollaaž, kõrgtrükk, akvarell, trükigraafika, graafiline disain, tüpograafia, kirjatüüp, kalligraafia, stsenaarium Digitaalsed joonistus-, foto-, video- ja animatsioonitehnikad (gif...) Narratiivi loomine: karakter, tegevuspaik, tegelased, sissejuhatus, teema arendus, kulminatsioon, lahendus (puänt) Etikett	Õpetajale kujutamise elementide selgituseks <u>Pärimus</u> <u>Autori, teose ja lugejakesksest kunstiteose tõlgendamisest (küll kirjandusteose näitel)</u> <u>Loovprotsessi refleksioonimudel</u> Fototöötlusprogrammid: www.pixlr.com, https://fotoram.io/ Joonistamisprogrammid (vektor): https://app.corelvector.com/ Kujundamisprogrammid: canva.com, https://create.vista.com/

	- Rakendab õpetaja abiga ideede genereerimise ja laiendamise/arendamise meetodeid (kombineerimismatriksid, referaat idee tausta uurimiseks). - Loob storyboardi joonistades või digivahendeid kasutades. - Märkab ja tuvastab igapäevaelu probleemi, mis teda kõnetab. - Seab lähteülesande ja tegevusplaani. - Kavandab õpetaja abiga ja rakendab sihipäraselt üht uurimismeetodit (<i>näiteks vaatlus, intervjuu, küsitlus, enesekohase päeviku pidamine ja analüüsimine, uurijapäeviku pidamine ja analüüsimine</i>). Loomine - Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi (sh digivahendid) kunstitöid spontaanselt (kavandamata). - Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid enamasti teadlikult uurides ja kavandades. - Laiendab enda ideed kavandamise protsessis, katsetab erinevaid tehnilisi võimalusi ja toob esile idee arenguetapid. - Valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid teadlikult.	Näitusetöö nimesilt (autori nimi, klass, teose nimi, töö tehnik, töö moodud, aasta, juhendav õpetaja) Disaini baaselemendid Funktsionaalne värv, vorm ja materjal (tarbeesmete puhul, graafilises disainis ja visuaalkultuuris laiemalt), mass Otstarve, funktsionaalsus, kasutusmugavus Disaini liigid Tootedisain, digitoote disain, graafiline disain Disainiprotsessi osad Osapooled, tarbija Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine ja sõnastamine, info kogumine Lähteülesanne Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine Lahenduspakkumine Tarbeesemed ja levinumad materjalid Looduslikud materjalid: puit, klaas, lina, vill, puuvill, savi... Tehismaterjalid: plastik, kile.... Kavandamine: kavand, visand, skits, kroki, abijooned <i>Moodboard</i>, mõistekaart, plakat, Venni diagramm, värvikaart, Idee sõnastamine Storyboard, stsenaarium Visuaalne lihtsustamine	<u>Lühike videoõpetus ühe- ja kahe punkti perspektiivi joonistamisest:</u> <u>Kumu jt EKMi filiaalide näitusevaated</u> <u>Trükitehnikate õpetamine</u> Kunstiajakirjad, populaarteaduslikud ajakirjad: <u>Sirp</u> <u>Kunst.ee</u> <u>Müürileht</u> <u>Tartu Kunstikooli õpetaja Kalli Kalde õppevideo portree joonistamisest</u> <u>Loovuurimuse õppematerjal põhikoolile ja gümnaasiumile</u> <u>Uurimismeetodid loovuurimuses</u> <u>Disaini liigid, EKMi tööleht</u> <u>Kunst ettevõtlikkuse vaatenurgast õpiobjekt</u> <u>Kirikukunst Eestis</u> <u>Lääne-Euroopa ja Venemaa kunst 16.- 20. saj EKMi kogus</u> <u>Eri ajastute kunstist EKMi kogude põhjal (video koos töölehega)</u>
--	--	---	--

	- Põhjendab tehnika või meediumi valikut toetudes oma sõnumile või ideele. - Rakendab neljamõõtmelise teose loomisel (animatsioon., video, etendus, <i>performance</i>) narratiivi, sissejuhatust ja puänti (lõiming kirjandusega). - Oskab õpetaja abiga rühmaliikmena luua ühistöödest väljapaneku. - Toetab töö pealkirjaga oma sõnumit või ideed. Refleksioon, analüüs ja kriitika - Analüüsib teost (ülesehitus ja vorm, tähistavus, peamised sümbolid, kontekst). - Analüüsib ruumilist keskkonda funktsionaalsuse, ökoloogilisuse ja esteetilisuse aspektist. - Põhjendab valdavalt oma töö sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid ja eksponeerimise valikuid. - Kuulab kaasõppijate seisukohti, põhjendab enda arvamust, annab toetavat tagasisidet ning aktseptib enamasti eriarvamusi.	Info leidmine Google'i pildidiotsing (Veebi)entsüklopeediad ja andmebaasid Kunstiajalugu Keskaja arhitektuur Euroopas ja Eestis: gooti ja romaani kirikuarhitektuur, linnusearhitektuur. Ehitusplastika, vitraažid, illumineeritud käsikirjad. Relikviaarid. Islami kunst: mošearhitektuur, käsikirjad, ornamendid. Viikingite arhitektuur ja kunst, rändhõimude kunst (ornament, metallitöö). Renessansskunst Itaalias. Kõrgrenessansi kunstnikud (Leonardo, Raffael, Michelangelo). Barokk-kunst Euroopa õukondades Klassitsism: valitsushooned Euroopas ja Ameerikas Realism maalikunstis Modernism 19. sajandi lõpu maal (impressionism, postimpressionism, sümbolism, juugend). Maailmanäitused ja tehnoloogia areng. Nüüdiskunst vastavalt aktuaalsetele teemadele, kohalikele näitustele või loodud teostele. Kunsti ja kultuuriga seotud elukutsed Konservator, kuraator, kujundaja, toimetaja Jätkusuutlik mõtteviis	<u>Nüüdiskunst EKM-i kogus</u> <u>Eesti Kunstnike Biograafiline Leksikon</u> <u>Eesti kunstiteaduse audio- ja videoarhiiv</u> <u>Ajaloopildi tööleht, EKM</u> <u>Eesti kunstnikud Veneetsia nüüdiskunsti biennaalil</u> <u>Konservator: Hilka Hiiop</u> <u>„Loodusteadused ja infotehnoloogia kunsti uurimise teenistuses”</u> <u>Kunstikoolide näidisõppekava</u> <u>Eesti Muuseumide Veebivärv</u> <u>Intellektuaalomand</u>
--	--	--	--

		Keskkonnamõju, säästlikkus, digitaalne jalajälg, digiprügi, töövahendite säästlik kasutamine ja hooldamine Teabe otsimine ja infokeskkonnad Muuseumide ja galeriide kodulehed Kunstielu Muuseumi haridusprogrammid, kunstiüritused, näitused, kunstnikuvestlused ja kohtumised Autorsus ja autoriõigused Autor, autoriõigused, viitamine, kujutise salvestamine ja jagamine, viitamine	
9	Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine - Seostab eri ideoloogilisi sümbboleid vastava ajastuga ja teab nende tähendust. - Arutleb erinevate nii kaasaegsete kui ajalooliste ideoloogiliste sümbolite rolli üle tänapäeval - Seostab kunstnikku ja kunstiteost selle loomiskeskkonnaga, leides ja tõendades oma tähelepanekuid. - Leiab kunstiteose omadused, mis väljendavad nii loomise keskkonna kui kunstniku ideid - Külastab iseseisvalt kunstinäitust või-sündmust ning käitub seal reeglite kohaselt. Plaanimine ja ideede arendamine - Rakendab teiste autorite teoseid oma töö lähtepunktina.	Kunstitehnikad ja stiilid maal, joonistus, kollaaž, monotüüpia, foto, origami, modelleerimine, kollaaž, kõrgtrükk, akvarell, trükigraafika, graafiline disain, tüpograafia, kirjatüüp, kalligraafia, stsenaarium Digitaalsed joonistus-, foto-, video- ja animatsioonitehnikad Narratiivi loomine: karakter, tegevuspaik, tegelased, sissejuhatus, teema arendus, kulminatsioon, lahendus (puänt) Etikett Näitusetöö nimesilt (autori nimi, klass, teose nimi, töö tehnik, töö mõõdud, aasta, juhendav õpetaja) Disaini baaselemendid Funktsionaalne värv, vorm ja materjal (tarbeesmete puhul, graafilises disainis ja visuaalkultuuris laiemalt), mass	<u>Õpetajale kujutamise elementide selgituseks</u> <u>Pärimus</u> <u>Autori, teose ja lugejakesksest kunstiteose tõlgendamisest (küll kirjandusteose näitel)</u> <u>Loovprotsessi refleksioonimudel</u> Fototöötlusprogrammid: www.pixlr.com, https://fotoram.io/ Joonistamisprogrammid (vektor): https://app.corelvector.com/ Kujundamisprogrammid: canva.com, https://create.vista.com/ <u>Lühike videoõpetus ühe- ja kahe punkti perspektiivi joonistamisest:</u> <u>Kumu jt EKMi filiaalide näitusevaated</u> <u>Trükitehnikate õpetamine</u>

	- Rakendab õpetaja abiga keerulisemaid ideede laiendamise / arendamise meetodeid (näiteks Osborni küsimustik). - Teab ideede selekteerimise meetodeid (näiteks sõelumine küsimuste abil, plussid, miinused) - Sõnastab oma teose kontseptsiooni. - Kasutab kavandamisel mitmekesiseid meetodeid (näit visandid, skeemid, asendiplaanid, maketid, värvi- ja materjalinäidised, tööetapide kirjeldused). Loomine - Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi (sh digivahendid) kunstitöid spontaanselt (kavandamata). - Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid teadlikult uurides ja kavandades. - Valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid teadlikult. - Pakub välja ekspositsiooni või näitusepinna koha kooliruumis ning põhjendab enda valikut ja visiooni. - Loob näituse kaasteksti, etiketid (autori nimi, töö nimetus, tehnika jms) ja esitluse viisi.	Otstarve, funktsionaalsus, kasutusmugavus Disaini liigid Tootedisain, digitoote disain, graafiline disain Disainiprotsessi osad Osapooled, tarbija Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine ja sõnastamine, info kogumine Lähteülesanne Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine Lahenduspakkumine Tarbeesemed ja levinumad materjalid Looduslikud materjalid: puit, klaas, lina, vill, puuvill, savi... Tehismaterjalid: plastik, kile.... Kavandamine: kavand, visand, skits, krokii, abijooned <i>Moodboard</i>, plakat, Venni diagramm, värvikaart, Idee sõnastamine Storyboard, stsenaarium Visuaalne lihtsustamine Info leidmine Google'i pilditsing (Veebi)entsüklopeediad ja andmebaasid Kunstiajalugu Keskaja arhitektuur Euroopas ja Eestis: gooti ja romaani kirikuarhitektuur, linnusearhitektuur. Ehitusplastika,	Kunstiajakirjad, populaarteaduslikud ajakirjad: <u>Sirp</u> <u>Kunst.ee</u> <u>Müürileht</u> <u>Tartu Kunstikooli õpetaja Kalli Kalde õppevideo portree joonistamisest</u> <u>Loovuurimuse õppematerjal põhikoolile ja gümnaasiumile</u> <u>Uurimismeetodid loovuurimuses</u> <u>Disaini liigid, EKM-i tööleht</u> <u>Kunst ettevõtlikkuse vaatenurgast õpiobjekt</u> <u>Kirikukunst Eestis</u> <u>Lääne-Euroopa ja Venemaa kunst 16.-20. saj EKM-i kogus</u> <u>Eri ajastute kunstist EKM-i kogude põhjal (video koos töölehega)</u> <u>Nüüdiskunst EKM-i kogus</u> <u>Eesti Kunstnike Biograafiline Leksikon</u> <u>Eesti kunstiteaduse audio- ja videoarhiiv</u>
--	--	---	--

	• Tekitab kahemõõtmelises teoses vabalt valitud vahenditega ruumi-illusiooni. • Rakendab kolmemõõtmelises teoses valgust, ümbritsevat ruumi ja materjali (või muid õpetaja ülesandepüstituses esitatud elemente või põhimõtteid) oma sõnumi edastamiseks. Refleksioon, analüüs ja kriitika • Mõtestab disaininäiteid funktsionaalsuse, ökoloogilisuse ja esteetilisuse aspektist. • Põhjendab oma töö sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid ja eksponeerimise valikuid. • Kirjeldab, analüüsib, tõlgendab ja hindab kunstiteoseid (nende ainest, meediumi, vormi ja konteksti). • Uurib teose loomise konteksti – sotsiaalne kontekst, ajalooline taust, põhjuslik keskkond, milles kunstiteos loodi.	vitraažid, illumineeritud käsikirjad. Relikviaarid. Islami kunst: mošearhitektuur, käsikirjad, ornamendid. Viikingite arhitektuur ja kunst, rändhõimude kunst (ornament, metallitöö). Renessansskunst Itaalias. Kõrgrenessansi kunstnikud (Leonardo, Raffael, Michelangelo). Barokk-kunst Euroopa õukondades Klassitsism: valitsushooned Euroopas ja Ameerikas Realism maalikunstis Modernism 19. sajandi lõpu maalis (impressionism, postimpressionism, sümbolism, juugend). Maailmanäitused ja tehnoloogia areng. Nüüdiskunst vastavalt aktuaalsetele teemadele, kohalikele näitustele või loodud teostele. Kunsti ja kultuuriga seotud elukutsed Konservator, kuraator, kujundaja, toimetaja Jätkusuutlik mõtteviis Keskkonnamõju, säästlikkus, digitaalne jalajälg, digiprügi, töövahendite säästlik kasutamine ja hooldamine Teabe otsimine ja infokeskkonnad Muuseumide ja galeriide kodulehed Kunsti elu	<u>Ajaloopildi tööleht, EKM</u> <u>Eesti kunstnikud Veneetsia nüüdiskunsti biennaalil</u> <u>Konservator: Hilka Hiiop</u> <u>„Loodusteadused ja infotehnoloogia kunsti uurimise teenistuses”</u> <u>Kunstikoolide näidisõppekava</u> <u>Eesti Muuseumide Veebivärv</u> <u>Intellektuaalomand</u>
--	--	---	---

		Muuseumi haridusprogrammid, kunstiüritused, näitused, kunstnikuvestlused ja kohtumised Autorsus ja autoriõigused Autor, autoriõigused, viitamine, kujutise salvestamine ja jagamine, viitamine	
--	--	--	--

9. Muusika

9.1. Valdkonnapädevus

Muusikal kui universaalsel suhtlusvahendil on läbi aegade olnud tähtis osa laste ja noorte vaimsel, moraalsel ning esteetilisel kasvatamisel.

Muusikaõpetuse taotlus on luua muusikateadmiste, -oskuste ja -kogemuste süsteem. Üldhariduskooli muusikaõpetuse eesmärk on tekitada huvi muusika ja musitseerimise vastu ning kujundada harmoonilist ja loovat isiksust. Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodile ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele. Muusikaga tegelemine rikastab tundeelu, kujundab esteetilisi hoiakuid ja kultuurilisi tõekspidamisi.

Muusikaõpetuse kaudu luuakse võimalused muusikaoskuste arenguks, avatakse ja avardatakse muusikaga tegelemise viise ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu kujundatakse õpilaste sotsiaal- kultuurilisi väärtushinnanguid ja muusikamaitset.

Muusikaõpetuses tähtsustatakse:

1. ühislaulmist kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist väljendust ja edasikandjat;
2. loomingulist eneseväljendust;
3. õpilase loova ja kriitilise mõtlemise arengu toetamist;
4. õpilase isiklikku suhet muusikaga ning muusikalise suhtlemise rolli vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalustamise võimalusena;
5. muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujunemisel;
6. õppija huvi ja isikupära.

Muusika õppeaine sisuks on musitseerimine (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, omalooming), muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus ning õppekäigud.

Muusikaõpetuse kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

1. laulmine,
2. pillimäng,
3. muusikaline liikumine,
4. omalooming,
5. muusika kuulamine.

Muusikaõpetuse lahutamatu osa on muusikaline eneseväljendus, millega arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ning koos musitseerimiseks ja loominguliseks eneseväljenduseks.

Musitseerimine on keskne tegevus muusikateadmiste ja -oskuste omandamiseks ning loova ja harmoonilise isiksuse kujunemiseks. Rühmas või üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, hoolivust, paindlikkust ja tundetarkust ning juhitakse õpilaste enesehinnangut ja õpimotivatsiooni.

Ühislaulmise ning koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse rahvuslikku eneseteadvust ja isamaa-armastust.

Omalooming on seotud lihtsate kaasmängude, saadete, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, muusikalise liikumise ja tekstide loomisega, mille käigus luuakse võimalused muusikalise eneseväljenduse ja esinemisjulguse kujunemiseks ning arenemiseks. Omaloomingulises tegevuses rakendatakse ja kinnistatakse muusikateadmisi ja -oskusi.

Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust.

Muusikaloos tutvustatakse muusika väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete ning omandatakse kultuuriloolisi teadmisi.

Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse ainekavas sisalduvat elementaarset noodikirja lugemise oskust, mida omandatakse musitseerides ja mis loob eeldused muusika teadlikumaks mõistmiseks.

Muusika võimaldab osaleda kultuuris mitmel viisil ja kujundada elukestvat harrastust. Õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse kujundavad õpilaste silmaringi ja muusikamaitset, teadmisi kohalikust, oma riigi ja maailma kultuuripärandist ning nende rollist maailmas ja peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist). Muusikaõpetuse lahutamatu osa on kooli kontserdieluse osalemine, et õpilased omandaksid kogemusi nii esineja, kuulaja kui ka korraldajana. Muusikaõpetust kavandades ja korraldades leitakse tunnivälise loometegevuse võimalusi (koorilaul, solistid, ansamblid, kontsertide jm esinemiste kavandamine, töötoad jms).

9.2. Teadmised, oskused ja hoiakud

I kooliaste

Õpilane:

1. tunneb rõõmu laulmisest ja pillimängust, omaloomingust ja muusikalisest liikumisest ning muusika kuulamisest;
2. saab esmase ühislaulmise või koorilaulu kogemuse ning pillimänguoskused;
3. kuulab keskendunult muusikat, enda ja kaaslaste muusikaesitusi ning avaldab selle kohta oma arvamust;
4. mängib loomeideedega ning katsetab musitseerimisel erinevaid muusika väljendusvahendeid;
5. rakendab omandatud muusikateadmisi ja -oskusi muusikategevustes, sh muusikalist kirjaoskust (helivältsused, rütmid ja pausid)
6. tunneb 2- ja 3-osaline taktimõõtu; JO- ja RA-astmerida, JO- võtit ja muusikalisi oskussõnu vastavalt valitud teemadele

Musitseerimine: laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, muusikaline omalooming

Laulmine

Õpilane:

1. laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba tooni ja selge diktsiooniga üksi, ansamblis või kooris;
2. väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;
3. laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regillaule, kaanoneid, eesti ja teiste rahvaste laule;
4. laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tupp“, „Teele, tee, kurekesed“, „Kevadel“ („Juba linnukesed...“), „Uhti, uhti, uhkesti“, „Emakesele“ (M. Härma), „Rongisõit“ (G. Ernesaks); Laagri kooli laul
5. on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, arutleb suuliselt kogetu üle;
6. mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda lauldes.

Pillimäng

Õpilane:

1. rakendab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates ostinato'des ja/või kaasmängudes;

2. musitseerib väikekandelil või plokkflöödil esmaseid mänguvõtteid kasutades;
3. mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda pillimängus.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

1. väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas;
2. kasutab liikumisel muusika väljendusvahendeid;
3. tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
4. mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda liikumisel.

Muusikaline omalooming

Õpilane:

1. rakendab omaloomingus muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika);
2. loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
3. improviseerib astmemudelitele tuginedes;
4. loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne);
5. kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamisel;
6. väljendab muusika meeleolu kunstitöös;
7. mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda omaloomingus.

Muusika kuulamine

Õpilane:

1. kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil;
2. kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb kuulatava laulu või muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara ning muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika);
3. eristab ja iseloomustab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat, sh muusikažanre (marss, valss, polka);
4. otsib infot erinevatest etteantud allikatest, eristab kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille ning kirjeldab neid.

II Kooliaste

Õpilane:

1. tunneb rõõmu nii iseseisvast kui ka ühisest muusikategevusest ja väärtustab musitseerimist;
2. teadvustab ja hindab oma muusikavõimeid, arendab neid muusikategevustes –laulmises, pillimängus, omaloomingus ja muusikalises liikumises;
3. kuulab süvenenult Eesti ja teiste rahvaste muusikat ning arutleb muusika üle;
4. osaleb aktiivselt muusikaloomes, katsetab oma ideid erinevates muusikategevustes ja sobivates digikeskkondades, on püsiv lahendusi otsides;
5. suhtub lugupidavalt enda ja kaaslaste loomingusse, põhjendab ning analüüsib oma arvamusi ja valikuid;
6. mõistab enda seotust Eesti kultuuripärandiga ja väärtustab laulupidu;
7. märkab ja teadvustab kultuurilist mitmekesisust ning suhtub lugupidavalt eri rahvuskultuuridesse;
8. leiab muusikainfot eri teabeallikatest ning käitub vastutustundlikult virtuaalmaailmas;
9. väärtustab loojat ja loomingut ning on teadlik autoriõigusest;
10. väärtustab teadmisi ja oskusi muusikategevustes, rakendades muusikalist kirjaoskust (helivältsed, rütmifiguurid ja pausid), taktimõõt 4/4, C ja eeltakt; duur-, moll-helilaad, muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele).

Musitseerimine: laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, muusikaline omalooming

Laulmine

Õpilane:

1. laulab hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt;
2. laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehääelseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule;
3. väärtustab ühislaulmist, laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Võrk), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul), „Püha öö“ (F. Gruber), „Majakene mere ääres“ (Ü. Vinter); A. Vahisalu „Laagri kooli laul“
5. osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult;
6. rakendab lauldes muusikalist kirjaoskust, kasutab laulu õppides relatiivseid astmeid.

Pillimäng

Õpilane:

1. süvendab I kooliastmes omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi- ja plaatpille (valdavalt kaasmängudes);
2. musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandelil või muul meloodiapillil; rakendab pillimängus digivõimalusi;
3. seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumendiga;
4. rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

1. tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas;
2. väljendab liikumise kaudu Eesti ja teiste maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid ning lihtsamaid tantse;
3. rakendab liikumises muusikateadmisi.

Muusikaline omalooming

Õpilane:

1. julgeb loomeideedega katsetada ning eksida; on lahendusi otsides püsiv ja järjekindel;
2. loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel ning digivahenditel; esitleb neid üksi või rühmas;
3. improviseerib astmemudelitele tuginedes;
4. loob muusikale lihtsaid tekste (regivärsse, laulusõnu jne);
5. loob muusikateadmisi ja -oskusi rakendades üksi ja/või rühmas lihtsa instrumentaalpala, esitab seda.

Muusika kuulamine

Õpilane:

1. kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat muusika oskussõnavara ja kirjaoskust kasutades;
2. tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu liike, rahvapille ja -tantse, teab oma kodukoha ja Eesti rahvamuusika sündmusi;
3. otsib infot ning uurib kuulatud heliteoste autorite ja kodukoha loomeinimeste loometegevust ning tutvustab seda kaaslastele;
4. kuulab ning võrdleb hääle- ja kooriliike; tunneb kodukoha koore ja dirigente ning tuntumaid Eesti koore;
5. eristab kuuldeliselt sümfooniaorkestri pillirühmi;
6. analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldude ja nähtule hinnangu ning jagab kogemusi kaaslastega;
7. rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust.

III Kooliaste

Õpilane:

1. huvitub muusikast kui kunstiliigist, väärtustab muusikat ning muusikategevust kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
2. teadvustab muusika võimalusi vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalu loomisel;
3. osaleb aktiivselt musitseerimises: tegutseb koos teistega, vastutab enda tegevuse eest rühmas (klassis, kooris, ansamblis);
4. rendab loomeideid muusikalise eneseväljenduse kaudu: katsetab ideid muusikategevustes, leiab lahendusi esile kerkinud probleemidele, hindab isikupära ja erinevaid lahendusi ning on püsiv ja järjekindel;
5. tunnetab ja rakendab liikudes muusika karakterit ja väljendusvahendeid;
6. väärtustab kodukoha ja Eesti muusikapärandit ning nüüdismuusikat, on traditsioonide edasikandja laulja ja/või pillimängijana ning osaleb laulupidudel;
7. teadvustab muusikat kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, väärtustab kultuurilist mitmekesisust;
8. tegutseb eetiliselt ja ohutult (sh autoriõigust arvestades) nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnas, suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonnasse;
9. valib endale meelepärase(d) muusikaga tegelemise viisi(d), hindab oma kogemust ja jagab seda kaaslastega;
10. teadvustab, et teadlikuma musitseerimise aluseks on muusikaline kirjaoskus, mille hulka kuuluvad helivältsed, rütmifiguurid ja pausid: kaheksandiktaktimõõt laulurepertuaarist tulenevalt; bassivõti repertuaarist tulenevalt; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele;
11. mõistab, kuidas huvi muusika vastu ning muusikaoskused võimaldavad kujundada sellest elukestva harrastuse või elukutse.

Musitseerimine: laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, muusikaline omalooming

Laulmine

Õpilane:

1. laulab ühe- ja/või mitmehääelseid laule klassitunnis, ansamblis ja/või koolikooris; osaleb laulurepertuaari valimisel ning põhjendab oma valikut;
2. laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, kaanoneid ning teiste rahvaste laule;
3. väärtustab ja hindab ühislaulmise traditsiooni, laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Saaremaa valss“ (R. Valgre), „Mul meeles veel“ (R. Valgre), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär); A. Vahisalu „Laagri kooli laul“
4. on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult;
5. kasutab muusikalist kirjaoskust ja muusikateadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes, tunneb oma hääleaparaati ja teab, et häält on vaja hoida.

Pillimäng

Õpilane:

1. mängib keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti ja/või väikekannelt, rakendab digivõimalusi pillimängus;
2. musitseerib akustilisel kitarril või ukulelel esmaseid mänguvõtteid kasutades;
3. uurib pillide tämbrilisi omadusi, valib ansamblisse sobivad pillid ja põhjendab oma valikut;
4. süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguoskust, rakendab muusikalist kirjaoskust, musitseerides üksi ja eri pillikoosseisudes.

Muusikaline omalooming

Õpilane:

1. loob ning esitab iseseisvalt ja/või rühmas kaasmänge, rütmilis- meloodilisi improvisatsioone, (digi)kompositsioone jm;
2. katsetab loomeideedega omaloomingus, sh digitaalseid keskkondi kasutades;
3. loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste (nt regivärss, laulusõnad jm);
4. analüüsib enda ja kaaslaste loomingut, võrdleb loodut ning annab sellele hinnangu;
5. rakendab omaloomingus muusikalist kirjaoskust.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

1. võrdleb eri maade rahvamuusika karakterit ja väljendab seda liikumise kaudu;
2. tunneb muusikat kuulates ära erinevad muusikavormid ning väljendab neid loovliikumise või improvisatsiooni kaudu;
3. leiab erinevaid muusikalise liikumise viise, valib muusika karakteriga sobiva väljenduse ning põhjendab oma valikuid (nt rokk, džäss, hip-hop, rahvaste muusika jm);
4. rakendab liikumises muusikateadmisi.

Muusika kuulamine

Õpilane:

1. uurib kodukoha ja eesti rahvamuusikat ning selle tänapäevaseid tõlgendusi, leiab sobivaid näiteid ja põhjendab oma arvamust;
2. võrdleb ning eristab eesti ja teiste rahvaste muusikat: leiab iseloomulikke tunnuseid, lähtudes muusika väljendusvahenditest;
3. võrdleb ja eristab eri muusikastiile, lavamuusika žanre, muusika esituskoosseise, hääleliike, leiab oma eelistuse(d) ning argumenteerib valikut;
4. analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte, muusikalavastusi ning õppekäike suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule/nähtule hinnangu ning jagab oma kogemusi kaaslastega;
5. uurib kodukoha ja Eesti muusikaelu, oskab nimetada heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi;
6. rakendab muusikat kuulates erinevaid digikeskkondi;
7. rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust;
8. teeb valiku muusikaga tegelemise võimalustest, teab muusikaga seonduvaid elukutseid ning õppimisvõimalusi;
9. seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga;
10. järgib autorikaitse seadust ning käitub ohutult, otsides ja kasutades muusikateavet virtuaalkeskkondades.

	ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU <i>sh praktilised tööd, õpiprojektid, õppetegevus väljaspool klassiruumi, kogukonnapraktika vm õppetegevused</i>
1.klass	*Osaleb meeleld muusikalistes tegevustes. *Lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust. *Laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris, mõistab laulupeo tähendust. *Laulab eesti rahvalaule ning peast valikuliselt 6-7 laulu. *Laulab peast kooliastme ühislaule: - Eesti hümn (F. Pacius), „Mu koduke" (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell" (L. Wirkhaus); lastelaulud: „Kevadel" (Juba linnukesed), - Lapsed, tuppa!" „Kevadpidu „Teele, teee, kurekesed" * laulab peast Laagri koolilaulu Tutvumine SO, MI, RA astmetega ja astmemudelitega (SO-MI, SO-RA, SO-MI-RA jne.) kuulmise ja käemärkide järgi Noodivältsed, paus, rütmifiguurid * Keha-, rütmi- ja plaatpillide esmaste mänguvõtete omandamine ja kasutamine lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato'des; * pillimängus muusika sisu ja meeleolu väljendamine. Tutvumine plokkflöödi mänguvõtetega g1-c2 Muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu * Eesti laulu- ja ringmängude tantsimine, mängimine *Rütmi, meloodia, dünaamika ja tempo tajumine ja väljendamine liikumise kaudu; * Individuaalse, paaris- ja rühmatöö kasutamine * Karakterpalu kuulates tutvumine muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika ja muusikapala ülesehitus); * Kuulatava muusikapala meeleolu ja karakteri kirjeldamine ning iseloomustamine, kasutades õpitud oskussõnavara;	Kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Laulmine nii ühehäälselt a capella kui ka saatega. Aluse kujundamine muusikatradsioonide säilitamiseks ja edasikandmiseks. Laulmine loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; * lauldes muusika sisu ning meeleolu väljendamine; * eakohaste laste-, mängu- ja mudellaulude, kaanonite ning teiste rahvaste laulude laulmine; * eesti rahvalaulude ja regilaulude laulmine seoses kalendritähtpäevadega; * erineva karakteri, helilaadi, taktimöödu ning tempoga laulude laulmine õpetaja valikul. *Laulab meloodiat käemärkide järgi *Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (muusikalises kirjaoskuses). * Rakendab pillimängu kaasmängudes. *Oskab mängida lihtsaid lauluviise plokkflöödil, teab mänguvõtteid G1-c2. * Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu. *Eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat; *Kasutab muusika kirjeldamisel muusikalist sõnavara *joonistab pildi kuulatud muusikapala põhjal. *Väärtustab enese ja teiste loomingut. * seostab muusikapala selle autoritega * Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; Osalemine koolisisestel muusikaüritustel, loodushääled erinevatel aastaaegadel (linnuhääled, loodusnähtused)

	Muusikalise mõtlemise ja loovuse arendamine. * muusika meeleolu ja karakterite väljendamine kunstiliste vahenditega; * lihtsate kaasmängude loomine * Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil; * kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara	Õpikeskkonna vajadus: Liikumist võimaldav ruum, Orffi instrumentarium, plokkflöödid või 6- keelsed väikekanded, omavalmistatud pillid, astmetrepp, käemärkide tabel, rütmikaardid, rütmimängud, rändnoot, noodijoonestikuga tahvel, eesti rahvapillide pildid, heliloojate portreed, muusikakeskus HIFI, DVD-mängija, CD-d, DVD-d, internetiühendusega arvuti, noodistusprogramm K. Anier, M. Muldma, T. Selke "Muusikamaa õpik ja töövihik 1. klassile".
2.klass	*Osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes. *Mõistab ja väljendab muusikat esitades selle sisu ja meeleolu. * Laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris, mõistab laulupeo tähendust. * Laulab eesti rahvalaule ning peast valikuliselt 6-7 laulu. * Laulab peast kooliastme ühislaule: • Eesti hümn (F. Pacius), • „Mu koduke" (A. Kiis), • „Tiliseb, tiliseb aisakell" (L. Wirkhaus); lastelaulud: • „Kevadel" (Juba linnukesed) • "Lapsed, tuppa!" • "Kevadpidu • "Teele, tee, kurekesed" *Laulab peast Laagri kooli laulu * Laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid); * Kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat muusikat; * On tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika ja muusikapala ülesehitus); * kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara; * väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega; * seostab muusikapala selle autoritega. * on tutvunud kuuldeliselt ja visuaalselt eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill). * Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütm- ja plaatpillidel; * kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid; * loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse,	Kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Laulmine nii ühehäälselt a capella kui ka saatena. Laulmine loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalne esitus üksi ja rühmas: * lauldes muusika sisu ning meeleolu väljendamine; * eakohaste laste-, mängu- ja mudellaulude, kaanonite ning teiste rahvaste laulude laulmine; * eesti rahvalaulude ja regilaulude laulmine seoses kalendritähtpäevadega; * erineva karakteri, helilaadi, taktimõõdu ning tempoga laulude laulmine õpetaja valikul. Allolevate helivõtmete, rütmifiguuride ja pauside tähenduste mõistmine ning nende kasutamine muusikalistes tegevustes: * noodivõtmed, paus, rütmifiguurid: Astmetel SO, MI, RA, LE, JO, RA, SO põhinevad mudelid; * JO-võtme tähenduse mõistmine ning selle kasutamine noodist lauldes. * Keha-, rütm- ja plaatpillide kasutamine lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato'des; * pillimängus muusika sisu ja meeleolu väljendamine. *plokkflöödil mänguvõtete c1-d2 mängimine, *pillimängu rakendamine kaasmängudes; Muusikaline liikumine hõlmab rahvatantse ja laulumänge ning muusikapala karakteri väljendamisest liikumise kaudu. * muusika sisu, meeleolu ja ülesehituse tunnetamine ja väljendamine liikumise kaudu; * eesti laulu- ja ringmängude tantsimine ja mängimine.

	laulusõnu jne; kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.	Muusika karakterite, meeleolu tundmaõppimine ning kuulatud muusikapalade iseloomustamine. Lihtsate rütmiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; Lihtsamate tekstide: liisusalmide, regivärsside, laulusõnade loomine jne;
	* kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (muusika kuulamisel). *Väärtustab enese ja teiste loomingut. * Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil; * kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.	Osalemine koolisisestel muusikaüritustel, loodusretked erinevatel aastaaegadel, laulumängud vabas looduses. M. Pullerits, L. Urbel "Muusikaõpik ja töövihik 2. klassile" K. Anier, M. Muldma, T. Selke "Muusikamaa õpik ja töövihik 2. klassile".

3.klass	* Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; * lauldes muusika sisu ning meeolelu mõistmine ja väljendamine; * eakohaste laste-, mängu- ja mudellaulude, kaanonite ning teiste rahvaste laulude laulmine; * laulab eesti rahvalaule ja regilaule seoses kalendritähtpäevadega; * laulab erineva karakteri, helilaadi, taktimöödu ning tempoga laule õpetaja valikut; *laulab peast kooliastme ühislaule: • Eesti hümn (F. Pacius), • „Mu koduke“ (A. Kiis), • „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus); lastelaulud: • „Kevadel“ (Juba linnukesed), • “Lapsed, tuppä!” • “Kevadpidu • “Teele, tee kurekesed *laulab peast Laagri kooli laulu * Relatiivne meetod –laulmine astmetrepi, käemärkide, rändnoodi, rütmistatud astmete ja noodi järgi; *mudellaulude laulmine; * kaja- ja rütmilised, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid. *tunneb astmeid SO, MI, RA, LE, JO, RA_i, SO_i, JO¹, NA, DI ja tajub astmemudeleid (SO- MI, SO-RA, SO-MI-RA jne.) kuulmise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi. * mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: a) meetrum, takt, taktimöödu, taktijoon, kordamismärk, lõpujoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivälituse pikendajana; b) koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor; c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng; d) rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, piano, forte, fermaat; e) laulurepertuaariga tutvustatakse märke latern, segno, vott.	* Õpilaste-vokaalsete võimete arvestamine ja arendamine individuaalsel ja rühmas laulmisel (solistid, ansamblid, koor); * laulude õppimine: -kuulmise järgi, -käemärkide abil, -rütmistatud astmenoodi järgi, - noodi järgi. * vestlus laulu sisust, heliloojast, teksti autorist. * kaanonite rakendamine mitmehäälse laulmise ettevalmistamiseks Allolevate helivälituste, rütmifiguuride ja pauside tähenduste mõistmine ning nende kasutamine muusikalistes tegevustes * rütmifiguurid ja paus: * astmemudelite tajumine ja laulmaõppimine erinevates kõrguspositsioonides * astmetel SO, MI, RA, LE, JO, RA_i, SO_i, JO¹, NA, DI põhinevad mudelid; * JO- ja RA- astmerida (duur ja moll) seoses lauludega *plokkflöödi esmaste mänguvõtete omandamine ning nende kasutamine musitseerimisel; * seoses pillimänguga õpitakse tundma viiulivõtme, tähtnime ja nende asukoha tundmaõppimine noodijoonestikul. * muusika sisu, meeolelu ja ülesehituse tunnetamine ja väljendamine liikumise kaudu; * Eesti laulu- ja ringmängude tantsimine. Lihtsate rütmiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; Lihtsamate tekstide: liisusalmide, regivärsside, laulusõnade loomine jne Lihtsates kaasmängudes astmemudelite kasutamine; Kontserdikultuuri kujundamiseks ja silmaringi avardamiseks võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. M. Pullerits, L. Urbel “Muusikaõpik ja töövihik 3. klass” K. Anier, M. Muldma, T. Selke “Muusikamaa õpik ja töövihik 3. klassile”.
-----------------------	--	---

	* On tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika ja muusikapala ülesehitus); * kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara; * väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega; * seostab muusikapala selle autoritega. * eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat. * Kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat muusikat; Väärtustab enda ja teiste loomingut. * Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil; * kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.	
--	--	--

4.klass	* Laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades; * on teadlik häälehoiu vajadusest; * laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule a <i>cappella</i> ja saatega. * laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; * mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust. *Laulab peast kooliastme ühislaule: F. Pacius “Eesti hümn”, E. Võrk “Eesti lipp”, J. Berad “Kas tunned maad” K. A. Hermann “Kui Kungla rahvas”; Saksa rhvl “Mu isamaa armas” Eesti rhvl “Meil aiaäärne tänavas”, F. Gruber “Püha öö” *laulab peast Laagri kooli laulu * Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi (SO, MI, RA, JO, RA_i, SO_i, JO¹, LE, NA, DI); * duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega; *tutvub nootide tähtnimedega * Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: * laulab noodist astmetel SO, MI, RA, JO, RA_i, SO_i, JO¹, LE, NA, DI, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi	Laulmine loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt oma hääle omapära arvestades. Laulmine a cappella ja saatega ühe- ja kahehäälselt. Kooris laulmine kahe-ja kolmehäälselt. * Laule õppides relatiivsete helikõrgusi (astmeid) kasutamine; * 2/4, 3/4 ja 4/4 taktimõõtude tähenduse mõistmine ja arvestamine musitseerimisel; 2-osaline lihtvorm, * vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon; * tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, rahvapillid); * eesti laulu- ja ringmängude tantsimine; * liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulike karakterite väljendamine: (valikuliselt) Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra - Väikekandle mänguvõtetega tutvumine Plokkflöödi mänguvõtete täiendamine * Rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, kaasmängude ja/või ostinato’de loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * improvisatsioonides astmemudelite kasutamine;
-----------------------	--	--

	* Arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; * kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinato'des; * rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid; * seostab absoluutseid helikõrgusi pillimängus. * Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi; * Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; (kahe- ja kolmeosaline lihtvorm); * iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara; * teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega. * Arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; * kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara. * Julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades; * kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni * Kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust. * Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat * Leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas, * huvitub eesti muusika ja kultuurielust * avaldab arvamust sündmuste, tegevuste kohta.	* tekstide loomine: regivärss, lihtsamad laulusõnad jne; * loovliikumise kasutamine muusika karakteri ja meeoleolu väljendamiseks. Vokaalmuusika ja koorimuusika kuulamine Orkestriproovi külastamine
--	---	---

5.klass	* laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule a cappella ja saatega;	Laulmine loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt oma hääle omapära arvestades.
	* rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes; *projektõppe raames laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust, teab peast oma kooliastme ühislauke. *laulab peast kooliastme ühislauke: F. Pacius "Eesti hümn", E. Võrk "Eesti lipp", J. Berad "Kas tunned maad" K. A. Hermann "Kui Kungla rahvas"; Saksa rhvl "Mu isamaa armas" Eesti rhvl "Meil aiaäärne tänavas", F. Gruber "Püha õõ" *laulab peast Laagri kooli laulu * Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi (SO, MI, RA, JO, RA_I, SO_I, JO¹, LE, NA, DI); * duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega; *tutvub nootide tähtnimedega * Mõistab helivõtuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: * laulab noodist astmetel SO, MI, RA, JO, RA_I, SO_I, JO¹, LE, NA, DI, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi * Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi * Julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades; * kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (omaloomingus). * Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * kasutab improvisatsioonides astmemudeleid;	Laulmine a cappella ja saatega ühe-ja kahehäälselt. Kooris laulmine kahe-ja kolmehäälselt * Laule õppides relatiivsete helikõrgusi (astmeid) kasutamine; * 2/4, 3/4 ja 4/4 taktimõõtude tähenduse mõistmine ja arvestamine musitseerimisel; 2-osaline lihtvorm, * vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon; * tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klavipillid, rahvapillid); * eesti laulu- ja ringmängude tantsimine; * liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulike karakterite väljendamine: (valikuliselt) Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra * Rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, kaasmängude ja/või ostinato'de loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * improvisatsioonides astmemudelite kasutamine; * tekstide loomine: regivärss, lihtsamad laulusõnad jne; *loovliikumise kasutamine muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks. Väikekandlemängu õppimine Laagri kooli projektõppes ja pillide valmistamine lõimingu tööõpetusega. Erinevate muusikapalade kuulamine, nendes väljendusvahendite eristamine Vokaal-ja koorimuusika kuulamine *Kontserdi ühiskülastus (Eesti Kontsert) H.Roos "Muusikaõpetuse õpik 5. klass" ja töövihik

	* loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne; * kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.	
	* Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; (kahe- ja kolmeosaline lihtvorm); * iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara; * teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega. * kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: - hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni - Arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; * kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara. * Kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust * Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat * Leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas * huvitub eesti muusika ja kultuurielust * avaldab arvamust sündmuste, tegevuste kohta	

6.klass	* laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust; * oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule. * Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid); * Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest; * laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule a cappella ja saatega; * rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes; * laulab peast kooliastme ühislaule: • Eesti hümn (Fr. Pacius), • "Kui Kungla rahvas" (K. A. Hermann), • "Mu isamaa armas" (saksa rhvl),	Laulmine loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt oma hääle omapära arvestades. Laulmine a cappella ja saatega ühe- ja kahehäälselt. Kooris laulmine kahe-ja kolmehäälselt Meloodia laulmine relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA_i, SO_i, JO¹, LE, NA, DI); * 2/4, 3/4 ja 4/4 taktimõõtude tähenduse mõistmine ja arvestamine musitseerimisel; 2-osaline lihtvorm, * Helistikud G – e, F – d; * kaheksandik taktimõõdu tutvustamine laulurepertuaarist tulenevalt; * allolevate oskussõnade tähenduse mõistmine ning nende kasutamine praktikas: a) eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur- helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid,
	• "Eesti lipp" (E. Vörk), • "Püha õõ" (F. Gruber), • "Kas tunned maad" (J. Berad), "Meil aiaäärne tänavas" (eesti rhv); 4., 5., 6. Klass * laulab peast Laagri kooli laulu * Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA_i, SO_i, JO¹, LE, NA, DI); * duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega; * seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2. * Mõistab heliväljuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: * laulab noodist astmetel SO, MI, RA, JO, RA_i, SO_i, JO¹, LE, NA, DI, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul * Relatiivne meetod – laulmine astmetrepi, käemärkide, rändnoodi, rütmistatud astmete ja noodi järgi, mudellaulud;	juhuslikud märgid, diees (♯), bemoll (♭), bekarr (♮); paralleelhelistikud b) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon; c) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, rahvapillid); d) tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo; e) + kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara . * Keha-, rütmi- ja plaatpillide kasutamine kaasmängudes ja/või ostinato'des; * 6-keelse väikekandle või plokkflöödi

	* kajamäng, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid * Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinato'des; * rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid; * seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga; * Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi * Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; (kahe- ja kolmeosaline lihtvorm); * iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara; * teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega. * kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni	mänguvõtete rakendamine; * eesti laulu- ja ringmänge tantsimine; * liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulike karakterite väljendamine: (valikuliselt) Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra; * liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulike karakterite väljendamine: (valikuliselt) Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari, Saksa. * Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * kasutab improvisatsioonides astmemudeleid; * loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne; * kasutab muusika karakteri ja meeoleolu väljendamiseks loovliikumist * instrumentaalmuusika kuulamine ja : pillirühmade eristamine (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkester * tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi; * on tutvunud (valikuliselt) Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatradsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt; *TMM-i külastus H. Roos "Muusikaõpik ja töövihik 6. klassile"
--	--	---

	* Arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; * kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara. * Julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades; * kasutab üksinda ning koos muusitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (omaloomingus). * Kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust * Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusika * Leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas Huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles aktiivselt.	
--	---	--

7.klass	* Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoidu häälemurdeperioodil; * laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälselt laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; * osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti; * Laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapäras; * laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust; * oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule * laulab peast kooliastme ühislaule: - „Eesti hümn“ (F.Pacius), - „Jää vabaks, Eesti meri“ (V.Oksvort), - „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen) - “Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks) - “Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter) - “Saaremaa Valss” (R. Valgre) - “Kalevite Tants” (P. Veebel) - “Oma laulu ei leia ma üles” (V. Ojakäär) * laulab peast Laagri kooli koolilaulu	Laulmine loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt oma hääle omapära arvestades. Laulmine a cappella ja saatega ühe- ja kahehäälselt. Kooris laulmine kahe- ja kolmehäälselt * osalemine repertuaari valimisel, oma seisukohtade põhjendamine * Üksi ja rühmas musitseerides oma muusikateadmiste rakendamine ning erinevates muusikalistes tegevustes oma loominguliste ideede väljendamine Meloodia laulmine relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA_I, SO_I, JO¹, LE, NA, DI); * absoluutsete helikõrguste seostamine relatiivsete helikõrgustega (g-G²); * duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega; * Keha-, rütmi- ja plaatpillide, plokkflöödi või 6-keelse väikekandle kasutamine kaasmängudes ja/või ostinato'des; * akustilise kitarriga lihtsamate akordmänguvõtete omandamine ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) lähtumine pillimängus;
	* Mõistab helivõtmiste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; * mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; * mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides; * kasutab laulude õppimisel relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed); * kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja sõnavara; * mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, partituur, muusikainstrumentide	* helistike C-duur, a-moll; G-duur, e-moll ning F- duur ja d-moll seostamine pillimänguga; D-h repertuaarist lähtuvalt. * muusika karakteri ja meeoleolu ning enda loominguliste ideede väljendamine liikumise kaudu; * liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karakterite väljendamine: (valikuliselt) Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Idamaad. Improvisatsioonide loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; Kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmängude ja/või ostinato'de loomine keha-, rütmi- ja

	nimetused; * Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokklööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinato'des; * rakendab musitseerides akustilise kitarril lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus; * helistike C-duur, a-moll; G-duur, e-moll ning F-duur ja d-moll seostamine pillimänguga; D-h repertuaarist lähtuvalt. * Loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid); * loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne; * väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu; *loominguliste ideede rakendamine arvutil olemasolevaid muusikaprogramme kasutades. * Väljendab oma arvamust kuuldud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult; * väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes; * rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid; * Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;	plaatpillidel; * lihtsate meloodiate loomisel relatiivsete helikõrguste (astmeid)kasutamine; * tekstide: regivärsside, laulusõnade jne loomine; *loominguliste ideede rakendamine arvutil olemasolevaid muusikaprogramme kasutades. Muusikapalades muusika väljendusvahendite kuulamine (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust (2-ja 3-osalist lihtvormi) Kõlakuju järgi erinevate pillide kuulamine ja äratundmine(keelpillid, puhkpillid, rütmipillid, klavipillid, erinevad orkestrid. A. Sepp, A. Skuin, K. Sepp “ Muusikaõpik 7. klassile” ja töövihik
--	--	---

	* väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid: (valikuliselt) Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Idamaad. * Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust (2-ja 3-osalist lihtvormi) * arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; * arvestab teiste arvamust ning põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult; * eesti tuntud interpretide, dirigentide, ansamblite, orkestrite ja muusika suursündmuste tundmine; * eristab kõla ja kuju järgi: keelpillid: poogenpillid viiul, vioola e altviul, tšello, kontrabass, näppepillid harf, kitarr; puhkpillid: puupuhkpillid flööt, klarnet, saksofon, oboe, fagott; vaskpuhkpillid: trompet, metsasarv, tromboon, tuuba; löökpillid: kindla helikõrgusega timpan, ksülofon; ebamäärase helikõrgusega (rütmipillid) suur trumm, väike trumm, taldrikud jt; klahvpillid: klaver, klavessiin, orel, akordion; orkestrid: (sümfoonia, puhkpilli-, keelpilli-, rahvapilliorkester); ansamblid: (keelpillikvartett	
--	---	--

8.klass	* Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoidu häälemurdeperioodil; * laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälsed laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; * osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti; * laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust; * oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule * rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (laulmisel). * laulab peast kooliastme ühislaule: - „Eesti hümn“ (F.Pacius), - „Jää vabaks, Eesti meri“ (V.Oksvort), - „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen) - “Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks) - ”Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter) - ”Saaremaa Valss” (R. Valgre)	Laulmine loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt oma hääle omapära arvestades. Laulmine a cappella ja saatega ühe- ja kahehäälselt. Kooris laulmine kahe- ja kolmehäälselt * osalemine repertuaari valimisel, oma seisukohtade põhjendamine * Üksi ja rühmas musitseerides oma muusikateadmiste rakendamine ning erinevates muusikalistes tegevustes oma loominguliste ideede väljendamine; Meloodia laulmine relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA_I, SO_I, JO¹, LE, NA, DI); * absoluutsete helikõrguste seostamine relatiivsete helikõrgustega (g-G²); * duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega; * Keha-, rütmi- ja plaatpillide, plokkflöödi või 6-keelse väikekandle kasutamine kaasmängudes ja/või ostinato’des; * akustilise kitarriga lihtsamate akordmänguvõtete omandamine ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) lähtumine pillimängus; * helistike C-duur, a-moll; G-duur, e-moll ning F-duur ja d-moll seostamine pillimänguga; D-h repertuaarist lähtuvalt.
	- ”Kalevite Tants” (P. Veebel) - ”Oma laulu ei leia ma üles” (V. Ojakäär) * laulab peast Laagri kooli koolilaulu * Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid; Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA_I, SO_I, JO¹, LE, NA, DI); * absoluutsete helikõrguste seostamine relatiivsete helikõrgustega (g-G²); * duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega; * Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pausi	* muusika karakteri ja meeleolu ning enda loominguliste ideede väljendamine liikumise kaudu; * liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karakterite väljendamine: (valikuliselt) Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Idamaad. Improvisatsioonide loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; Kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmängude ja/või ostinato’de loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * lihtsate meloodiate loomisel relatiivsete helikõrguste (astmeid) kasutamine; * tekstide: regivärsside, laulusõnade jne loomine;

	tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: * mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; * mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides; * kasutab laulude õppimisel relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed); * kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja sõnavara; * mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: a) elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; b) sümfoonia, instrumentaalkontsert, c) pop- ja rokkmuusika * Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; * väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid: (valikuliselt) Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika, Idamaad. * väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu; * Loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid); * loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne;	*loominguliste ideede rakendamine arvutil olemasolevaid muusikaprogramme kasutades. Muusikapalades muusika väljendusvahendite kuulamine (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust (2-ja 3-osalist lihtvormi) Kõlakuju järgi erinevate pillide kuulamine ja äratundmine(keelpillid, puhkpillid, rütmipillid, klahvpillid, elektrofonid, erinevad orkestrid. Pop-ja rokkmuusika kuulamine A. Sepp, A. Skuin, K. Sepp, V.Ojakäär “ Muusikaõpik 8. klassile” ja töövihik
--	--	--

	* kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinato'des; * rakendab musitseerides akustilise kitarr lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus; * helistike C-duur, a-moll; G-duur, e-moll ning F-duur ja d-moll seostamine pillimänguga; D-h repertuaarist lähtuvalt. *loominguliste ideede rakendamine arvutil olemasolevaid muusikaprogramme kasutades. * Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust (2-ja 3-osalist lihtvormi); * arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; * arvestab teiste arvamust ning põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult; *eesti tuntud interpretide, dirigentide, ansamblite, orkestrite ja muusika suursündmuste tundmine; * eristab kõla ja kuju järgi: keelpillid: poogenpillid viiul, vioola e altviul, tšello, kontrabass, näppepillid harf, kitarr; puhkpillid: puupuhkpillid flööt, klarnet, saksofon, oboe, fagott; vaskpuhkpillid: trompet, metsasarv, tromboon, tuuba; löökpillid: kindla helikõrgusega timpan, ksülofon; ebamäärase helikõrgusega (rütmipillid) suur trumm, väike trumm, taldrikud jt; klahvpillid: klaver, klavessiin, orel, akordion; elektrofonid: süntesaator, elektriklaver; *eristab kõla järgi pillikoosseise: orkestrid: (sümfoonia, puhkpilli-, keelpilli-, rahvapilliorkester); ansamblid: (keelpillikvartett, popansambel); * eristab pop-, rokkmuusikat. Väljendab oma arvamust kuuldud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult; * väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes; *teab autoriõigusi ja sellega kaasnevaid õigusi ja kohustusi; * rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid	
--	---	--

9.klass	* Laulab oma hääle omapära arvestades rühmas ühe- või mitmehäälselt loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoiu häälemurdeperioodil; * laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälsed laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;	Laulmine loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt oma hääle omapära arvestades. Laulmine ühe-, kahe- ja kolmehäälselt. Kooris laulmine kahe- ja kolmehäälselt või laulmine vokaal-instrumentaalkoosseisudes * osalemine repertuaari valimisel, oma seisukohtade põhjendamine
	* osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti; * laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust; * oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule * rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (laulmisel). * laulab peast kooliastme ühislaule: - „Eesti hümn“ (F.Pacius), - „Jää vabaks, Eesti meri“ (V.Oksvort), - „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen) - “Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks) - “Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter) - “Saaremaa Valss” (R. Valgre) - “Kalevite Tants” (P. Veebel) - “Oma laulu ei leia ma üles” (V. Ojakäär) * laulab peast Laagri kooli koolilaulu Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RAi, SOi, JO¹, LE, NA, DI); * absoluutsete helikõrguste seostamine relatiivsete helikõrgustega (g-G²); * duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega * Mõistab helivõtuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: * noodivõttused, rütmifiguurid ja pausid: * mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; * mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest	* Üksi ja rühmas musitseerides oma muusikateadmiste rakendamine ning erinevates muusikalistes tegevustes oma loominguliste ideede väljendamine; Meloodia laulmine relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RAi, SOi, JO¹, LE, NA, DI); * absoluutsete helikõrguste seostamine relatiivsete helikõrgustega (g-G²); * duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega; * Keha-, rütmi- ja plaadpillide, plokkflöödi või 6-keelse väikekandle kasutamine kaasmängudes ja/või ostinato’des; * akustilise kitarriga lihtsamate akordmänguvõtete omandamine ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) lähtumine pillimängus; * helistike C-duur, a-moll; G-duur, e-moll ning F- duur ja d-moll seostamine pillimänguga; D- h repertuaarist lähtuvalt. * muusika karakteri ja meeleolu ning enda loominguliste ideede väljendamine liikumise kaudu; * liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karakterite väljendamine: (valikuliselt) Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Idamaad. Improvisatsioonide loomine keha-, rütmi- ja plaadpillidel; Kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmängude ja/või ostinato’de loomine keha-, rütmi- ja plaadpillidel; * lihtsate meloodiate loomisel relatiivsete helikõrguste (astmeid) kasutamine; * tekstide: regivärsside, laulusõnade jne loomine; * loominguliste ideede rakendamine arvutil

	musitseerides; * kasutab laulude õppimisel relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed); * teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt; * + kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja sõnavara; * mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: a) elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused;	olemasolevaid muusikaprogramme kasutades. Muusikapalades väljendusvahendite kuulamine (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust (2- ja 3-osalist lihtvormi) Kõlakuju järgi erinevate pillide kuulamine ja äratundmine (keelpillid, puhkpillid, rütmipillid, klahvpillid, elektrofonid, erinevad orkestrid. Pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusika (ooperi, opereti, muusikali ja balleti) kuulamine Ooperi või balleti külastus Estonia teatrimajas A. Skuin, K. Sepp "Muusikaõpetus 9. klassile" ja töövihik
	b) ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel; c) rondo, variatsioon, d) pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika * Kasutab keha-, rütmi- ja plaadpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinato'des; * rakendab musitseerides akustilise kitarri lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus; * helistike C-duur, a-moll; G-duur, e-moll ning F-duur ja d-moll seostamine pillimänguga; D-h repertuaarist lähtuvalt * Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; * väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid: (valikuliselt) Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika, Idamaad. * Loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaadpillidel; * loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaadpillidel; * kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid); * loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne; * väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu; * loominguliste ideede rakendamine arvutil	

	olemasolevaid muusikaprogramme kasutades. * Väljendab oma arvamust kuulnud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult; * väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes; * teab autoriõigusi ja sellega kaasnevaid õigusi ja kohustusi; * rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid; * Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust (2-ja 3-osalist lihtvormi, variatsiooni- ja rondovormi); * arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; * arvestab teiste arvamust ning põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult; * eesti tuntud interpretide, dirigentide, ansamblite, orkestrite ja muusika suursündmuste tundmine;	
--	--	--

	* eristab kõla ja kuju järgi: keelpillid: poogenpillid viiul, vioola e altviul, tšello, kontrabass, näppepillid harf, kitarr; puhkpillid: puupuhkpillid flööt, klarnet, saksofon, oboe, fagott; vaskpuhkpillid: trompet, metsasarv, tromboon, tuuba; löökpillid: kindla helikõrgusega timpan, ksülofon; ebamäärase helikõrgusega (rütmipillid) suur trumm, väike trumm, taldrikud jt; klahvpillid: klaver, klavessiin, orel, akordion; elektrofonid: süntesaator, elektriklaver; *eristab kõla järgi pillikoosseise: orkestrid: (sümfoonia, puhkpilli-, keelpilli-, rahvapilliorkester); ansamblid: (keelpillikvartett, pop- ja džässansambel); * eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat (ooperi, opereti, muusikali ja balleti).	
--	--	--

Muusikaga on Laagri koolis seotud enamus üritusi: kooli ava- ja lõpuaktused, Eesti Vabariigi ning isade- ja emadepäevakontserdid. Lisaks muusikaliste numbritega kooli sündmuste kaunistamisele, toimub aasta jooksul rida muusikaüritusi: jõulukontsert, rahvusvahelise muusikapäeva tähistamine, kevadkontsert, osalemine konkurssidel – nt Laagri kooli Laululind.

Projektõppe raames õpivad peamaja õpilased väikandlemängu ning pilli valmistamist koostöös tööõpetusega.